

**UCHWAŁA NR XXIII/137/26
RADY GMINY W BĘDKOWIE**

z dnia 20 marca 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków
na lata 2026 - 2031**

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, poz. 1436) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, poz. 1302, z 2026 r. poz. 203) **Rada Gminy w Będkowie uchwala co następuje:**

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026 - 2031 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

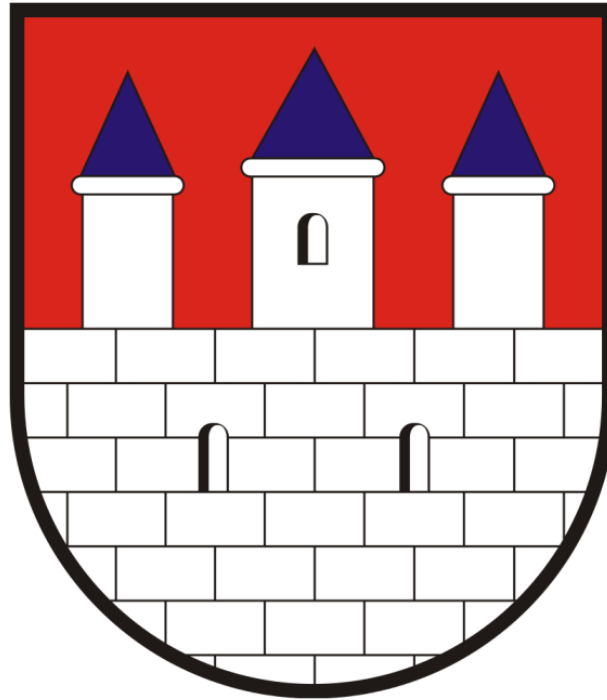
§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Będków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
w Będkowie

Karolina Rauch

Załącznik do uchwały nr XXIII/137/26
Rady Gminy w Będkowie
z dnia 20 marca 2026 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031

Spis treści

Spis treści.....	2
1. Wprowadzenie	4
2. Metodologia opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031	5
3. Diagnoza sytuacji społecznej i ekonomicznej Gminy Będków.....	7
3.1. Położenie geograficzne Gminy Będków	7
3.2. Sytuacja demograficzna Gminy Będków	9
3.3. Sytuacja ekonomiczna w Gminie Będków	17
3.4. Sytuacja mieszkaniowa w Gminie Będków	19
3.5. Ochrona zdrowia mieszkańców Gminy Będków	20
3.6. Kultura i sport.....	21
3.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	23
3.8. Edukacja.....	25
3.9. Identyfikacja problemów społecznych na obszarze Gminy Będków	29
3.9.1. Charakterystyka głównych problemów społecznych	30
3.9.2. Problemy rodzin wychowujących dzieci	43
3.9.3. Klasyfikacja problemów społecznych pod względem ich nasilenia	48
3.10. Infrastruktura i zasoby społeczne	52
3.11. Wyniki badania ankietowego	54
3.12. Analiza SWOT w zakresie rozwiązywania problemów społecznych Gminy Będków	56
4. Założenia strategiczne	60
4.1. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Będków na lata 2026-2031	60
4.2. Kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych	61
5. Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031.....	62
5.1. Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026 - 2031.....	62
5.2. Cele szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031	62
5.3. Wskaźniki realizacji celów strategicznych	63
5.4. Monitoring realizacji celów i działań strategicznych	66
6. Opis sposobu wdrażania strategii oraz działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych ..	66

7. Ramy finansowe strategii oraz źródła finansowania wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych.....	68
8. Informacja i promocja wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031	68
9. Zasady aktualizacji i wprowadzania zmian w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031	68
10. Harmonogram wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031.....	70
11. Spis wykresów.....	73

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata **2026–2031** jest wieloletnim dokumentem planistycznym, stanowiącym istotny element lokalnej polityki społecznej oraz uzupełnienie działań rozwojowych podejmowanych przez samorząd gminny¹. Dokument ten stanowi rozwinięcie i uzupełnienie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata **2021–2025**”. W treści powyższego dokumentu skupiono się głównie na najważniejszych aspektach rozwoju Gminy Będków, czego wyrazem jest określona na najbliższe lata wizja jej rozwoju jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej, zapewniającego wysoką jakość przestrzeni, środowiska naturalnego oraz usług publicznych, a także sprzyjającego aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców. Dla osiągnięcia zaplanowanych celów Strategii Rozwoju niezbędne jest zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem gospodarczym i społecznym Gminy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026–2031 stanowi kontynuację działań zapoczątkowanych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2021–2025, przyjętej uchwałą Nr **XXI/163/21** Rady Gminy w Będkowie z dnia **31 marca 2021** roku, i nawiązuje do jej celów, założeń oraz podejmowanych działań. Dokument ten kontynuuje proces budowania kompleksowego i spójnego systemu wsparcia mieszkańców gminy w przewyżnianiu trudności życiowych oraz rozwiązywaniu problemów społecznych z wykorzystaniem zasobów własnych gminy oraz środków pochodzących ze źródeł finansowania zewnętrznego, co przyczyniło się do zauważalnej poprawy funkcjonowania lokalnej wspólnoty. Utrwalenie pozytywnych zmian społecznych wymaga dalszych, konsekwentnych działań ukierunkowanych na budowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, umożliwiającego wszystkim mieszkańcom Gminy Będków rozwój, poprawę jakości życia oraz zapobieganie pojawianiu się zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania społeczności lokalnej. Działania samorządu gminnego na rzecz mieszkańców, zaplanowane w ramach wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026–2031, stanowić będą kontynuację rozwoju lokalnej polityki społecznej, realizowanej w powiązaniu z polityką rozwoju gospodarczego gminy. Priorytetem działań strategicznych będzie wspieranie rozwoju gospodarczego Gminy Będków oraz podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, które mogą stanowić zagrożenie dla jej dalszego rozwoju. Strategia Rozwiązywania Problemów

¹W dalszej części opracowania określenie „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026–2031” będzie przywoływane w skróconej formie jako „Strategia”.

Společnych Gminy Będków na lata 2026–2031 odnosi się do zagadnień przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz kładzie szczególny nacisk na umożliwienie wszystkim mieszkańcom gminy aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Realizacja Strategii obejmuje wieloletni horyzont czasowy, rozpoczynający się 1 stycznia 2026 roku i trwający do 31 grudnia 2031 roku. Wskazanie takiego okresu realizacji celów strategicznych jest uzasadnione zachodzącymi zmianami społecznymi, sytuacją demograficzną, uwarunkowaniami gospodarczymi oraz koniecznością zachowania spójności z koncepcją rozwoju Gminy Będków na najbliższe lata. Jest to okres umożliwiający zaplanowanie i wdrożenie trwałych oraz zauważalnych zmian w życiu lokalnej wspólnoty. Podstawę prawną opracowania i realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych stanowi art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2025–2031 obejmuje szeroki zakres obszarów, zagadnień i problemów społecznych, mających istotny wpływ na jakość życia mieszkańców gminy. Jej opracowanie i wdrożenie uzasadnione jest koniecznością przeciwdziałania zagrożeniom społecznym, które mogłyby ograniczać zrównoważony rozwój Gminy Będków. W treści dokumentu szczególne miejsce zajmują działania i obszary wsparcia umożliwiające osobom oraz rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Metodologia opracowania Strategii oparta została przede wszystkim na zapisach art. 16b ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Zgodnie z treścią powołanego przepisu Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026–2031 zawiera:

1. diagnozę sytuacji społecznej;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Dokument Strategii wskazuje również sposób monitorowania wskaźników, określa zasady ewaluacji i aktualizacji treści zawartych w opracowaniu oraz promocji podejmowanych działań na poziomie

lokalnym. Diagnoza sytuacji społecznej i ekonomicznej Gminy Będków stanowi podstawę do określenia zasięgu i natężenia problemów społecznych występujących na jej terenie. Dla potrzeb opracowania Strategii diagnoza została przeprowadzona metodą analizy dokumentów statystycznych obrazujących poziom życia mieszkańców oraz rozwój Gminy Będków, dostępnych w Banku Danych Lokalnych GUS, a także sprawozdań MRPiPS-03 dotyczących świadczeń pieniężnych i w naturze udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie (GOPS) w latach 2022–2024. Do analizy danych przyjęto trzyletni horyzont czasowy, pozwalający na obserwację istotnych zmian w obszarze problemów społecznych. Uzupełnieniem diagnozy sytuacji Gminy Będków była także „Analiza zasobów pomocy społecznej Gminy Będków za 2024 rok”, sporządzana corocznie zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej, prezentująca możliwości i zasoby gminy niezbędne do rozwiązywania problemów społecznych. W opracowaniu diagnozy uwzględniono zasady partycypacji społecznej, konsultując zakres analizowanych w strategii zagadnień z przedstawicielami lokalnych instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych oraz pozyskując opinie mieszkańców Gminy Będków na temat rodzaju i natężenia występowania problemów społecznych. Strategia zawiera również wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem było zidentyfikowanie problemów społecznych oraz potrzeb mieszkańców. Do definiowania problemów społecznych o podłożu ekonomicznym wykorzystano m.in. wskaźnik kwalifikacji do świadczeń pomocy społecznej, przyjmując założenie, że osoby i rodziny korzystające z pomocy i wsparcia GOPS doświadczają różnorodnych trudności, które można uznać za problemy społeczne (np. niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo, niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienie). Stanowią one obiektywnie wybraną próbę reprezentatywną wśród mieszkańców gminy, potwierdzającą występowanie określonych problemów społecznych. Proces identyfikacji problemów uwzględniał również opinie lokalnych liderów, osób znaczących dla społeczności oraz specjalistów zawodowo zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych, w tym pracowników socjalnych, asystenta rodziny, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji i innych instytucji działających na rzecz mieszkańców gminy. Prognoza zmian społecznych oparta została na szczegółowej analizie sytuacji Gminy Będków oraz badaniu obszarów problemowych. W analizie uwzględniono również możliwości rozwiązywania problemów społecznych z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury oraz potencjału społecznego, jakim dysponuje gmina. W dokumencie Strategii określono cel główny, cele szczegółowe oraz działania niezbędne do rozwiązania lub ograniczenia skutków zidentyfikowanych problemów społecznych.

Cele strategiczne sformułowano zgodnie z koncepcją S.M.A.R.T., która zwiększa szanse ich skutecznej realizacji. Zgodnie z tą koncepcją, cele są:

- szczegółowe – zawierają konkretny i jednoznaczny przekaz, umożliwiający ich prawidłowe zrozumienie bez pozostawiania miejsca na dowolną interpretację,
- mierzalne – sformułowane w sposób pozwalający na ilościową ocenę stopnia ich realizacji lub jednoznaczną weryfikację rezultatów, adekwatne do możliwości wykonawców, a jednocześnie atrakcyjne dla społeczności,
- realne i terminowe – możliwe do osiągnięcia w określonym czasie.

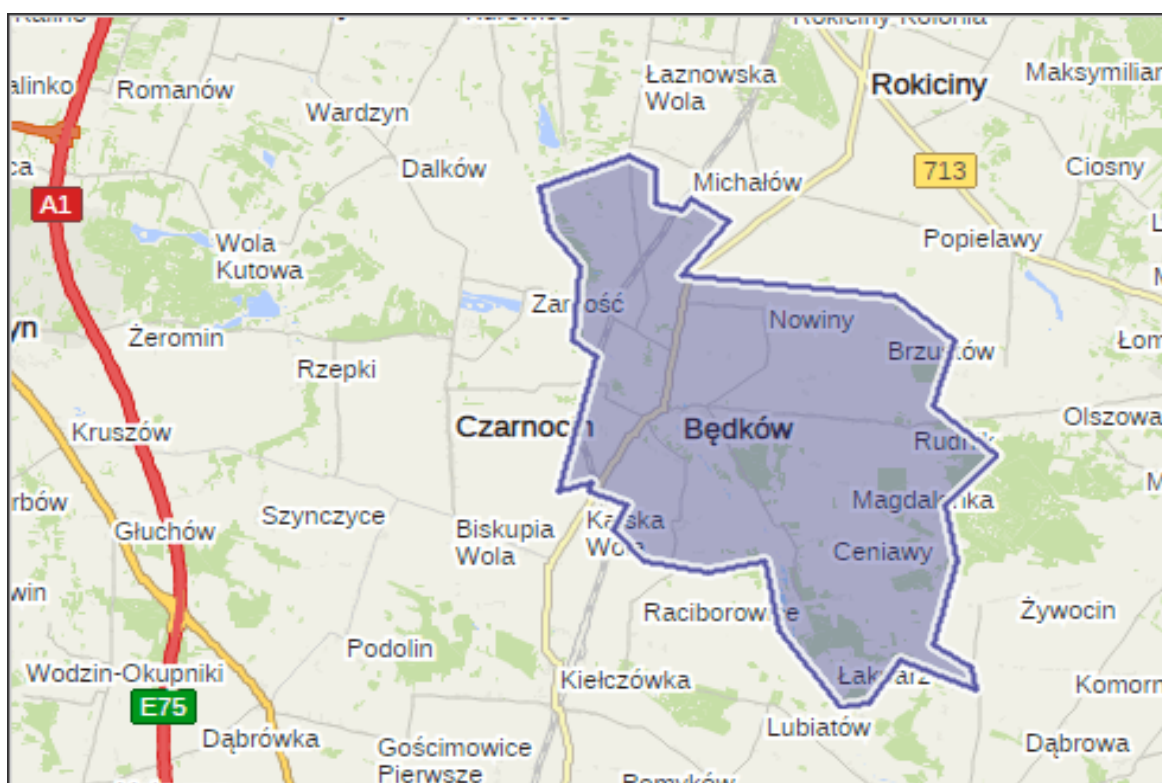
Kierunki zmian zaplanowano w oparciu o podstawowe zasady polityki społecznej, w tym zasadę pomocniczości, zasadę szerokiego oddziaływania efektów oraz zasadę partycypacji społecznej. Szczególny nacisk położono na działania profilaktyczne i zaradcze, mające na celu zapobieganie powstawaniu problemów w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. System wdrażania działań strategicznych oparto na programach o charakterze obligatoryjnym i fakultatywnym, odpowiadających na poszczególne zdiagnozowane problemy społeczne. W procesie wdrażania Strategii przewidziano również wykorzystanie różnorodnych projektów, w tym projektów socjalnych oraz innych narzędzi wsparcia i aktywizacji skierowanych do wielu grup odbiorców. Proponowany system wdrażania strategii może być modyfikowany zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 9 niniejszej Strategii, jeśli pojawią się uzasadnione potrzeby, a samorząd gminy podejmie stosowne uchwały. W procesie monitorowania i oceny postępów realizacji Strategii uwzględniono obowiązek prowadzenia statystyki publicznej oraz informowania władz gminy i społeczności lokalnej o efektach podejmowanych działań w formie corocznych sprawozdań składanych Radzie Gminy Będków oraz publikowanych zgodnie z przyjętymi zwyczajami samorządowymi. Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026–2031 podlega uchwaleniu zgodnie z przepisami o samorządzie gminy, po uprzednim przeprowadzeniu konsultacji społecznych, zgodnie z przyjętymi w gminie procedurami. Treść Strategii uwzględnia zarówno kontekst europejskiej polityki społecznej, jak i politykę państwa.

3. Diagnoza sytuacji społecznej i ekonomicznej w gminie Będków

3.1 Położenie geograficzne Gminy Będków

Gmina Będków położona jest w centralnej części województwa łódzkiego, przy drodze wojewódzkiej DW716 prowadzącej z Piotrkowa Trybunalskiego do Koluszek. Gmina Będków jest jedną z gmin powiatu tomaszowskiego. Od północnego-zachodu graniczy z gminą Brójce, od północnego wschodu z gminą miejską Ujazd, od północy z gminą Rokiciny. Sąsiadem od strony wschodniej i południowej jest Wolbórz, od południowo-zachodniej Moszczenica, a od zachodniej gmina Czarnocin. Gmina Będków to obszar stanowiący powierzchnię 5788 ha, czyli

około 5,6 % powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 19 wsi sołeckich: Będków, Brzustów, Ceniawy, Drzazgowa Wola, Ewcin, Gutków, Kalinów, Łaknarz, Magdalenka, Nowiny, Prażki, Remiszewice, Rosocha, Rudnik, Rzeczków, Sługocice, Teodorów, Wykno, Zacharz. Gmina znajduje się w obszarze korzystnego połączenia komunikacyjnego tj. posiada stację kolejową Wolbórka skąd można dojechać do większej aglomeracji jak Łódź, Koluszki, Piotrków Trybunalski. Gmina posiada sieć wodociągową, telefoniczną, światłowodową, gazową, oraz kanalizacyjną. W gminie funkcjonują takie placówki jak m. in.: niepubliczne przedszkole, zespół szkolno-przedszkolny, biblioteka i poczta. Pod względem profilu gospodarczego mieszkańcy gminy głównie utrzymują się z rolnictwa, działalności gospodarczej, edukacji, ochrony zdrowia.

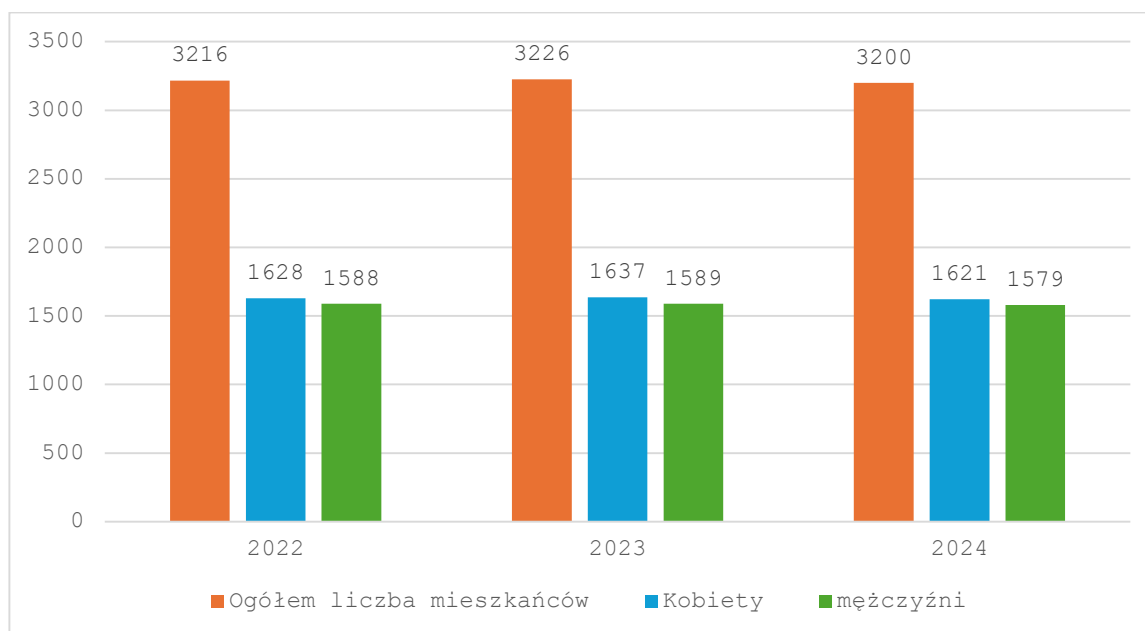
Gmina Będków zlokalizowana jest w niewielkiej odległości od: Piotrkowa Trybunalskiego (24 km), Tomaszowa Mazowieckiego (22 km), Łodzi (41 km), od Warszawy (136 km). Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka Koluszki - Piotrków Trybunalski. Znajduje się tu również magistrala kolejowa Częstochowa - Piotrków Trybunalski - Koluszki - Warszawa.

Większość obszaru gminy należy do zlewni rzeki Wolbórki i jej dopływów: Miazgi i Łaznowianki. Północnowschodnia część gminy położona jest w dorzeczu Czarnej. Wolbórka stanowi lewobrzeżny dopływ Pilicy i przepływa zachodnią częścią terenu gminy. Gmina Będków jest gminą typowo rolniczą; aż 84,14 % pow. gminy zajmują użytki rolne (4870 ha), lasy stanowią 7,8 % obszaru gminy, czyli 451 ha. Produkcja rolnicza prowadzona jest przede wszystkim w indywidualnych gospodarstwach rolnych, których średnia pow. wynosi 6,8 ha. Walory krajobrazowe i czyste

środowisko naturalne sprzyjają także rozwojowi agroturystyki i osadnictwu letniskowemu głównie w m. Gutków, Drzazgowa Wola i Łaknarz.

3.2 Sytuacja demograficzna Gminy Będków

Gmina Będków należy do małych gmin województwa łódzkiego pod względem obszaru i pod względem liczby ludności zamieszkującej gminę. Od wielu lat liczba ludności zamieszkałej na terytorium Gminy utrzymuje się na poziomie do 3,3 tysiąca. Demograficznie jest to jednak Gmina wyludniająca się. W latach 2022-2024 liczba mieszkańców zmalała o 16 osób, z 3216 mieszkańców w 2022 roku do 3200 mieszkańców w 2024 roku.

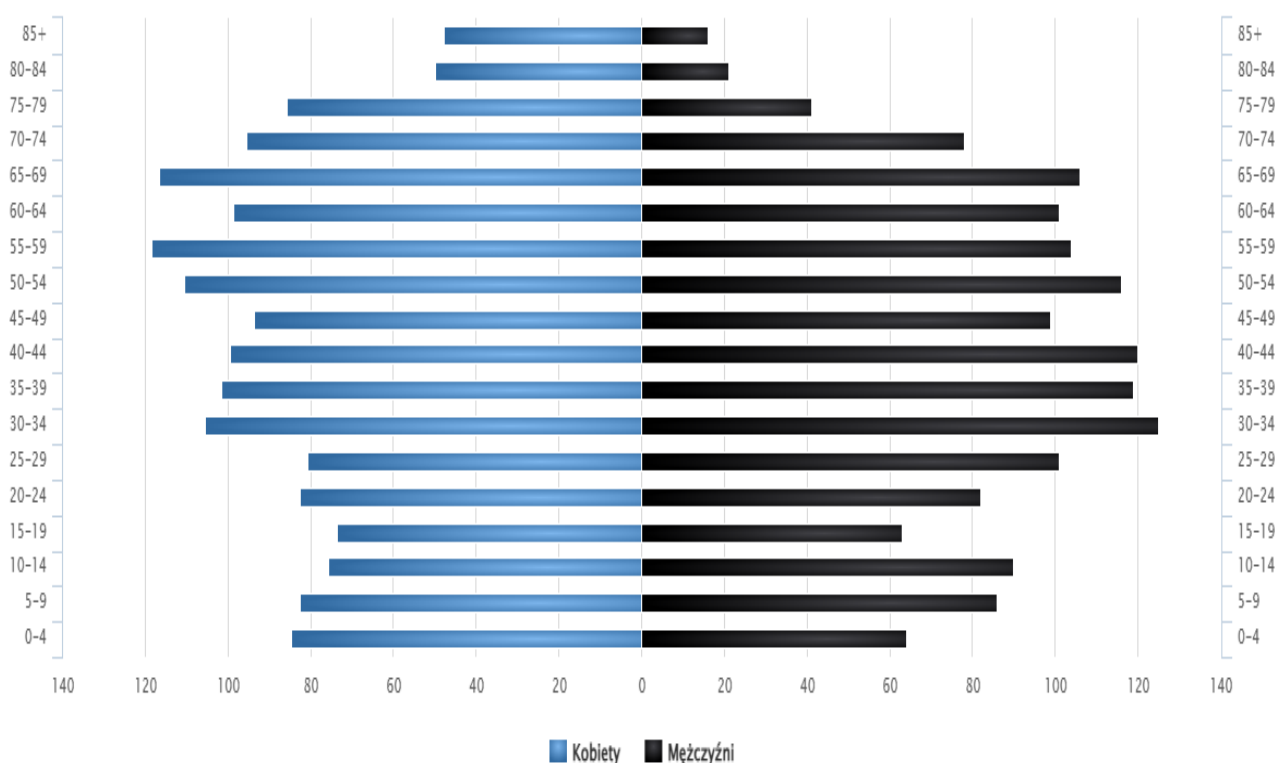
Wykres 1: Liczba osób gminy Będków w latach 2022-2024.

Wśród populacji mieszkańców obserwuje się przewagę płci żeńskiej. Zjawisko to widoczne jest w całym analizowanym okresie od 2022 roku.

Nieco inaczej wygląda obraz populacji mieszkańców Gminy Będków analizowany pod względem liczebności w poszczególnych przedziałach wiekowych na podstawie danych z 2024 roku.

Piramida wieku mieszkańców gminy Będków, 2023

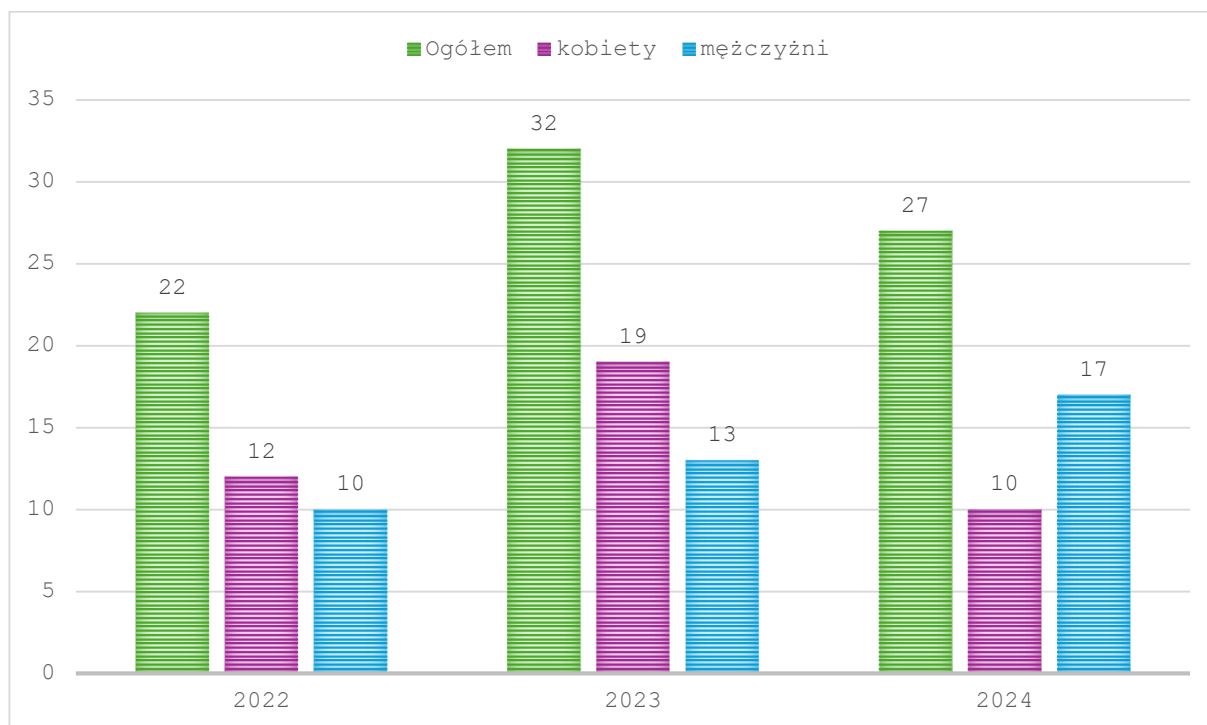
(Źródło: GUS)

Wykres 2: Piramida wieku mieszkańców gminy Będków w 2023 r. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

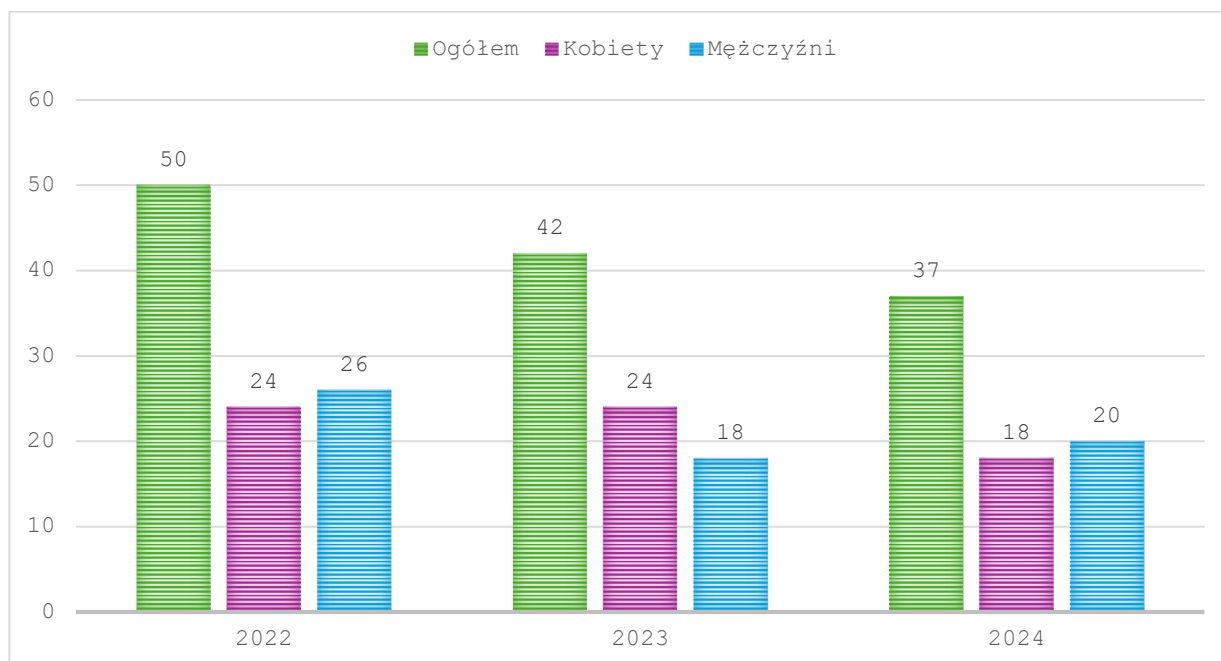
Rozkład liczebności mieszkańców Gminy Będków w poszczególnych przedziałach wiekowych pokazuje dominację płci żeńskiej widoczną zwłaszcza w starszych grupach wiekowych. Wyraźna dominacja populacji kobiet widoczna jest głównie w grupach wiekowych tak zwanego dojrzałego wieku senioralnego, tj. w grupach 70 lat i więcej lat, co świadczy o dłuższym w porównaniu z mężczyznami okresie życia mieszkanek Gminy Będków. Najmłodsze roczniki młodego pokolenia mieszkańców Gminy Będków wykazują znaczącą przewagę płci męskiej. Najliczniej prezentują się grupy wiekowe w przedziałach 35-39 lat, 30-34 lata oraz 60-64 lata. Malejąca liczba ludności Gminy Będków to między innymi skutek migracji do miast i poza granice kraju, ale też znaczna liczba zgonów i malejąca liczba urodzeń. Odzwierciedlenie tej sytuacji pokazują poniższe wykresy.

Urodzenia żywe mieszkańców w gminie Będków w latach 2022-2024.

Wykres 3: Liczba urodzeń żywych mieszkańców w gminie Będków w latach 2022-2024.

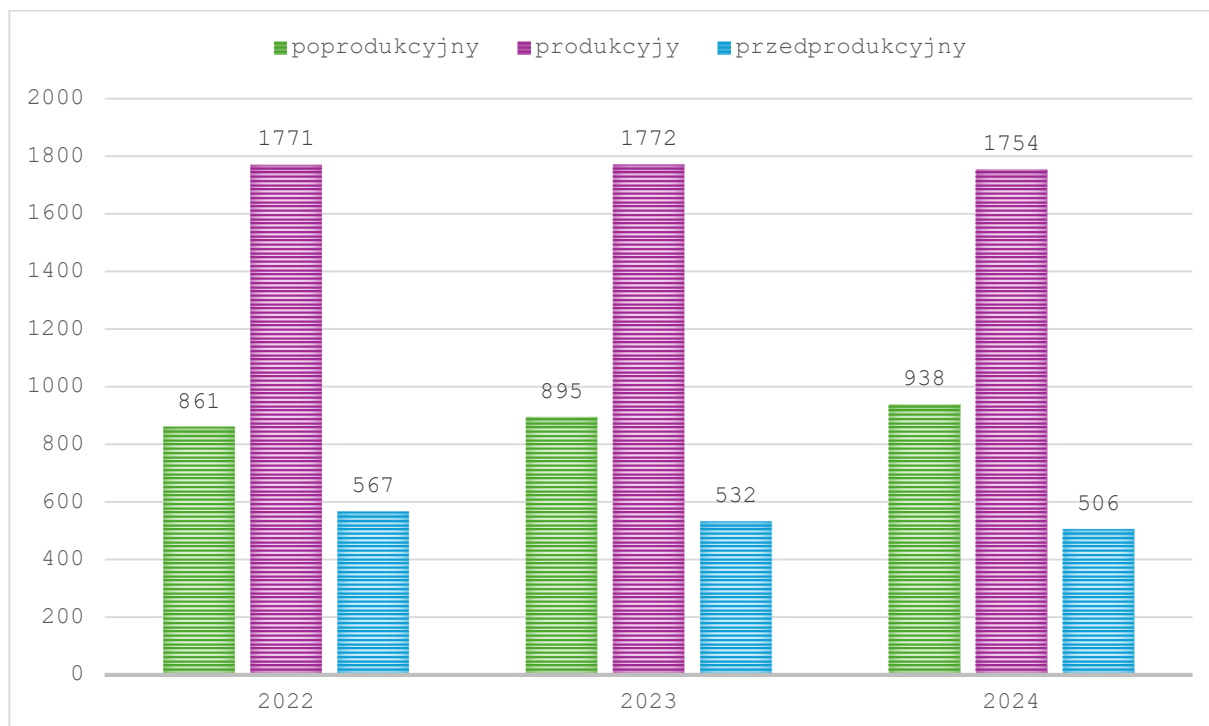
Zgony mieszkańców w gminie Będków w latach 2022-2024

Wykres 4: Liczba zgonów mieszkańców w gminie Będków w latach 2022-2024

Jak pokazują dane statystyczne widoczny jest wzrost liczby urodzeń z 22 w 2022 roku do 27 w 2024 roku. W przypadku zgonów liczba zgonów waha się w poszczególnych latach i wykazuje tendencję spadkową ze znaczną przewagą w populacji męskiej. Liczba urodzeń i zgonów wywiera bezpośredni wpływ na przyrost naturalny mieszkańców Gminy Będków który w latach od 2022 do 2024 r. wykazywał wartości dodatnie.

Przyrost naturalny w gminie Będków w latach 2022 - 2024

Wykres 5: Przyrost naturalny w gminie Będków z podziałem na płeć w latach 2022-2024.

Na liczebność populacji Gminy Będków istotny wpływ mają też procesy migracyjne. Dane statystyczne pokazują, że to zjawisko występuje na terenie Gminy i chociaż nie są to duże wartości liczbowe, to jednak rzutują na ogólną liczbę mieszkańców. Poniżej zamieszczone zostały zestawienia tabelaryczne pokazujące liczbę mieszkańców, którzy zameldowali się do Gminy Będków oraz liczbę mieszkańców, którzy zmienili miejsce zamieszkania wymeldowując się z terenu Gminy w latach 2022-2024.

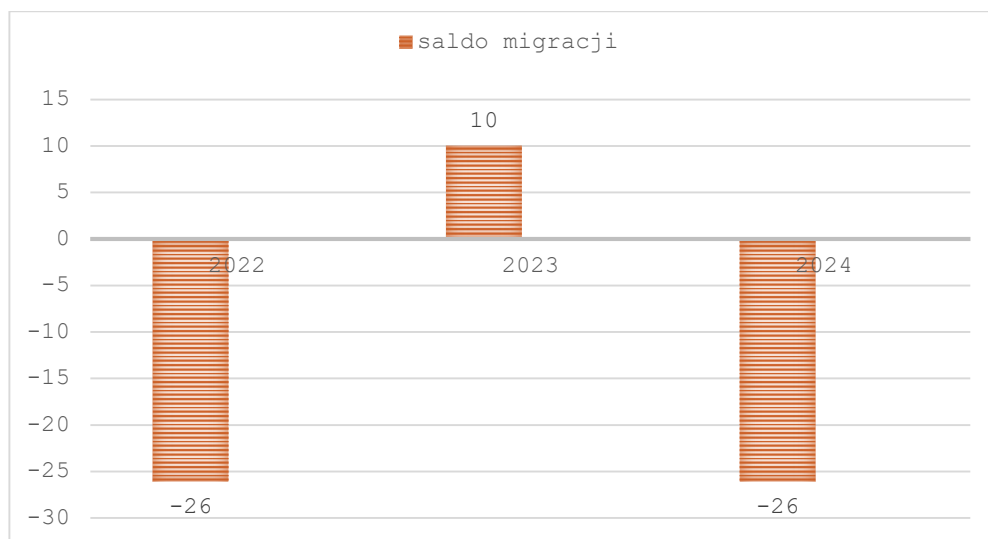
Liczba mieszkańców zameldowanych do gminy Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Ogółem	47	72	48
Mężczyźni	16	29	30
Kobiety	30	43	18

Liczba mieszkańców wymeldowanych z gminy Będków w latach 2022-2024.

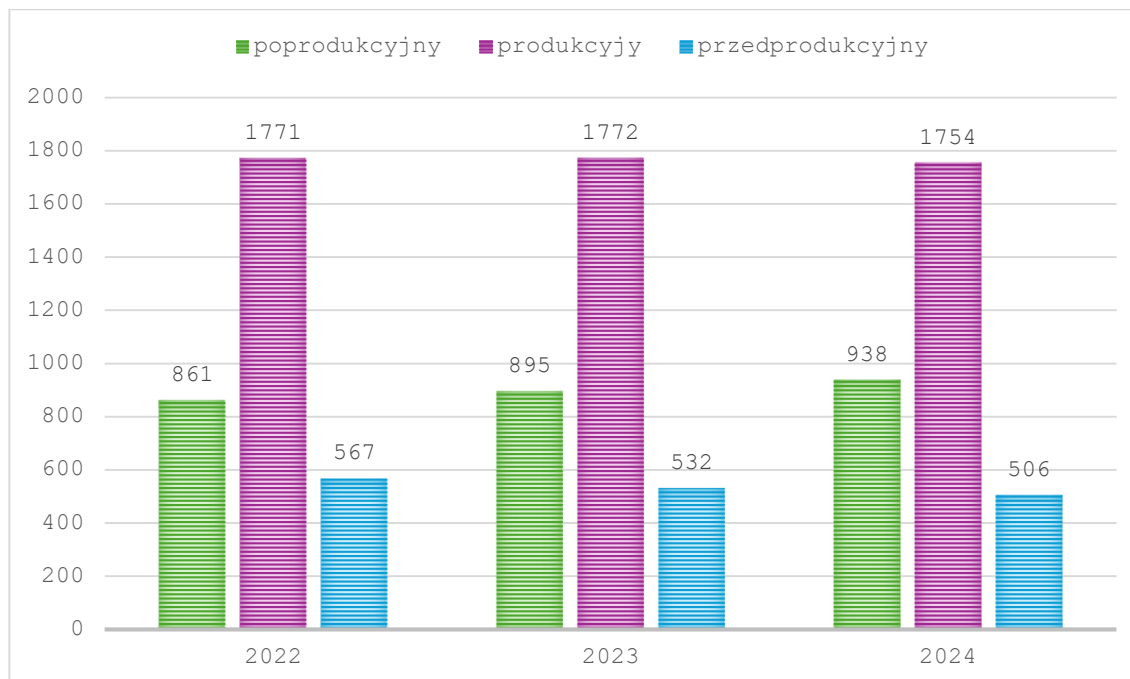
	2022	2023	2024
Ogółem	73	62	74
Mężczyźni	37	28	40
Kobiety	36	34	34

Jak pokazują zestawienia, liczba mieszkańców, którzy zdecydowali się osiedlić na terenie Gminy jest mniejsza niż liczba mieszkańców, którzy podjęli decyzję o zmianie miejsca zamieszkania i wymeldowali się z terenu Gminy. Saldo migracji w analizowanym okresie wykazywało wartość ujemną. Pokazane w zestawieniach wartości potwierdzają, że zjawisko migracji zmienia się w kolejnych latach, ale wykazuje tendencję wzrostową, co oznacza, że więcej osób wyjeżdża z terenu Gminy niż przybywa do Gminy z innych miejscowości, co może oznaczać pewien brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego na terenie Gminy.

Wykres 6: Saldo migracji w gminie Będków w latach 2022-2024.

Istotnym aspektem sytuacji demograficznej Gminy Będków jest porównanie wielkości grup wiekowych mieszkańców Gminy pod względem przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Szczegółowy obraz populacji w tych kategoriach pokazuje wykres.

Wykres 7: Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Będków w latach 2022-2024.

Zdecydowana większość mieszkańców plasuje się w przedziałach zaliczanych do wieku produkcyjnego, mniej liczne w całej populacji są grupy w wieku przedprodukcyjnym (14lat i mniej) i poprodukcyjnym (64 lata i więcej). Grupę osób w wieku przedprodukcyjnym charakteryzuje tendencja spadkowa, jako skutek mniejszej liczby urodzeń mieszkańców Gminy Będków. Grupę w wieku produkcyjnym także charakteryzuje tendencja spadkowa, coraz mniej osób w grupach wiekowych uprawnionych do wykonywania zatrudnienia obserwuje się wśród mieszkańców Gminy. Grupą, w której dominuje wyraźna tendencja wzrostowa są osoby w wieku poprodukcyjnym. Szczegółowe wartości liczbowe tych grup w poszczególnych latach zamieszczone są w dalszej części rozdziału.

Liczba ludności w gminie Będków w wieku przedprodukcyjnym w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Ogółem	567	532	506
Mężczyźni	283	271	260
Kobiety	284	261	246

Źródło: Ewidencja Ludności .

Grupa określana mianem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym – obejmuje osoby w wieku 16 lat i mniej. Są to osoby pozostające na wyłącznym utrzymaniu rodziców/opiekunów, nie mające wpływu na wytwarzanie dóbr, produkcję czy generowanie dochodów podatkowych. Liczebność tej grupy wykazuje tendencję spadkową na przestrzeni ostatnich lat, co jest zjawiskiem niepokojącym bowiem ta grupa może stanowić istotny kapitał rozwojowy Gminy. Jest to ważna część społeczności lokalnej, która wchodząc w wiek aktywności zawodowej tworzy potencjał do przyszłego rozwoju Gminy i kształtowania lokalnej polityki społecznej i gospodarczej. Niekorzystnie prezentują się też statystyki odzwierciedlające liczebność grupy mieszkańców w wieku produkcyjnym, w wieku pełnej aktywności zawodowej. Poszczególne roczniki mieszkańców w tej grupie są wprawdzie dość liczne, ze znaczną przewagą płci męskiej, co pokazuje poniższe zestawienie, ale w każdym kolejnym roku grupa osób w wieku produkcyjnym jest znacznie mniejsza.

Liczba ludności w gminie Będków w wieku produkcyjnym w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Ogółem	1771	1772	1754
Mężczyźni	932	930	917
Kobiety	839	842	837

Źródło: Ewidencja Ludności

W populacji osób w wieku produkcyjnym widoczna jest grupa ludności mobilnej gotowej do podejmowania różnych wyzwań związanych z zatrudnieniem, w tym dojazdami do pracy i zatrudnieniem poza miejsce zamieszkania.

Wśród ludności mobilnej w wieku produkcyjnym (18-44) nieznacznie przeważają kobiety. Grupa ludności w wieku produkcyjnym, ale raczej niemobilnej, prezentującej postawy statyczne, przywiązanie do miejsca zamieszkania oraz chęć wykonywania zatrudnienia blisko miejsca zamieszkania, bez konieczności dojazdów czy przeprowadzki. W grupie osób w wieku produkcyjnym (45-59) niemobilnych występuje przewaga kobiet, co wydaje się typowym zachowaniem ze względu na tradycyjne postrzeganie roli kobiety w rodzinie i środowisku. W grupie osób w wieku poprodukcyjnym pojawia się bardzo wyraźna tendencja wzrostowa, co stanowi odzwierciedlenie ogólnie obserwowanego zjawiska starzenia się społeczeństwa. W tej grupie wiekowej wyraźnie dominują kobiety. Zjawisko to prezentował wykres zwany piramidą wieku, zamieszczony na początku niniejszego rozdziału. Pokazywał on, iż obecnie liczba ludności w najstarszych grupach wiekowych jest stosunkowo mniejsza, ale przyjmując ogólne tendencje demograficzne, które wskazują na wydłużanie się ludzkiego życia należy spodziewać się, że w Gminie Będków w najbliższych latach populacja najstarszych mieszkańców będzie bardziej liczna,

niż obecnie. Zarówno mężczyźni jak i kobiety w przedziałach wiekowym powyżej 60 lat stanowią będą z każdym kolejnym rokiem zbiorowość bardziej liczną. Szczegółowy obraz liczebności mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w Gminie Będków na przestrzeni ostatnich lat przedstawia zamieszczone dalej zestawienie.

Liczba ludności w gminie Będków w wieku poprodukcyjnym w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Ogółem	861	895	938
Mężczyźni	362	377	400
Kobiety	499	518	538

Źródło: Ewidencja Ludności .

W analizie sytuacji demograficznej Gminy Będków zwrócono także uwagę na liczbę zawieranych małżeństw jako jeden ze wskaźników zmian demograficznych.

Małżeństwa zawarte w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Ogółem	24	13	28

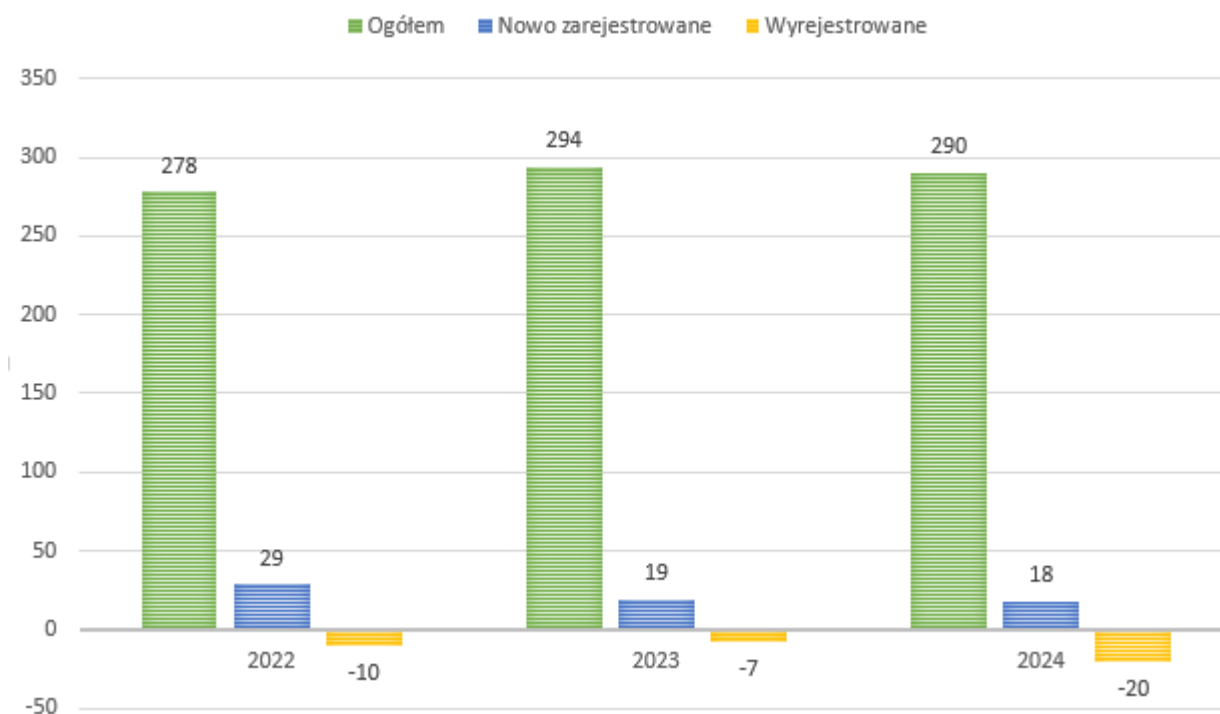
Jak pokazują statystyki w tym zakresie liczba zawieranych małżeństw ulega pewnym wahaniom, ale utrzymuje się raczej na podobnym poziomie, co może mieć związek z wchodzeniem w okres dorosłości coraz liczniejszych roczników mieszkańców Gminy Będków. Podsumowując analizę sytuacji demograficznej Gminy Będków należy zauważyć, że może ona sprzyjać rozwojowi Gminy lub ograniczać rozwój, jeśli przeważać będą negatywne skutki. Do pozytywnych aspektów analizowanej sytuacji demograficznej należy zaliczyć: malejące saldo migracji, utrzymujący się poziom liczby zawieranych małżeństw. Negatywny wymiar sytuacji demograficznej stanowią: malejąca grupa osób w wieku produkcyjnym, rosnąca grupa osób w wieku poprodukcyjnym. Przedstawiona w niniejszym rozdziale analiza demograficzna Gminy Będków pozwala na sformułowanie kilku wniosków, które mogą mieć istotne znaczenie dla rozwoju Gminy oraz występowania problemów społecznych na jej obszarze. Problem starzejącego się społeczeństwa zwraca uwagę na konieczność organizacji systemu wsparcia oraz zabezpieczania niezbędnych potrzeb dla tej kategorii mieszkańców. Problem ten będzie dość trudny do rozwiązania, między innymi ze względu na konieczność organizacji usług opiekuńczych i wspomagających seniorów, których liczebność będzie ulegała zwiększeniu. Spowoduje to zapotrzebowanie na różnorodne usługi,

które w części przypadków trzeba będzie finansować lub dofinansowywać. Niewielki i malejący poziom migracji wskazuje, że pewna grupa mieszkańców Gminy Będków uznaje ją jako miejsce do życia i rozwoju, a wielu mieszkańców w najbliższym okresie pozostawać będzie na jej obszarze. W strukturze wiekowej mieszkańców najliczniej reprezentowana jest grupa osób w wieku produkcyjnym, w przedziałach wiekowych umożliwiających aktywność zawodową i społeczną, co może być wykorzystane do rozwoju Gminy oraz bieżącego rozwiązywania pojawiających się problemów społecznych. Znaczna grupa mieszkańców w przedziałach wiekowych pomiędzy 25 a 35 rokiem życia, to spora nadzieja na tworzenie się nowych rodzin i kolejne pokolenia mieszkańców. Opisywane wyżej aspekty demograficzne wywierają istotny wpływ na gospodarkę, kształtowanie dochodów Gminy oraz wytyczanie kierunków rozwoju. Sytuacja demograficzna kształtuje bowiem nie tylko sytuację społeczną, ale nade wszystko wpływa na sytuację ekonomiczną Gminy.

3.3 Sytuacja ekonomiczna w gminie Będków

W 2024 roku na terenie gminy Będków wg rejestru REGON zarejestrowanych było 290 podmiotów gospodarczych, z czego 222 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Największą liczbę stanowią działalności zarejestrowane w sektorze budownictwa (59) oraz w sektorze handel detaliczny i hurtowy (42). W tym że roku zarejestrowano 18 nowych podmiotów, a wykreślono 20.

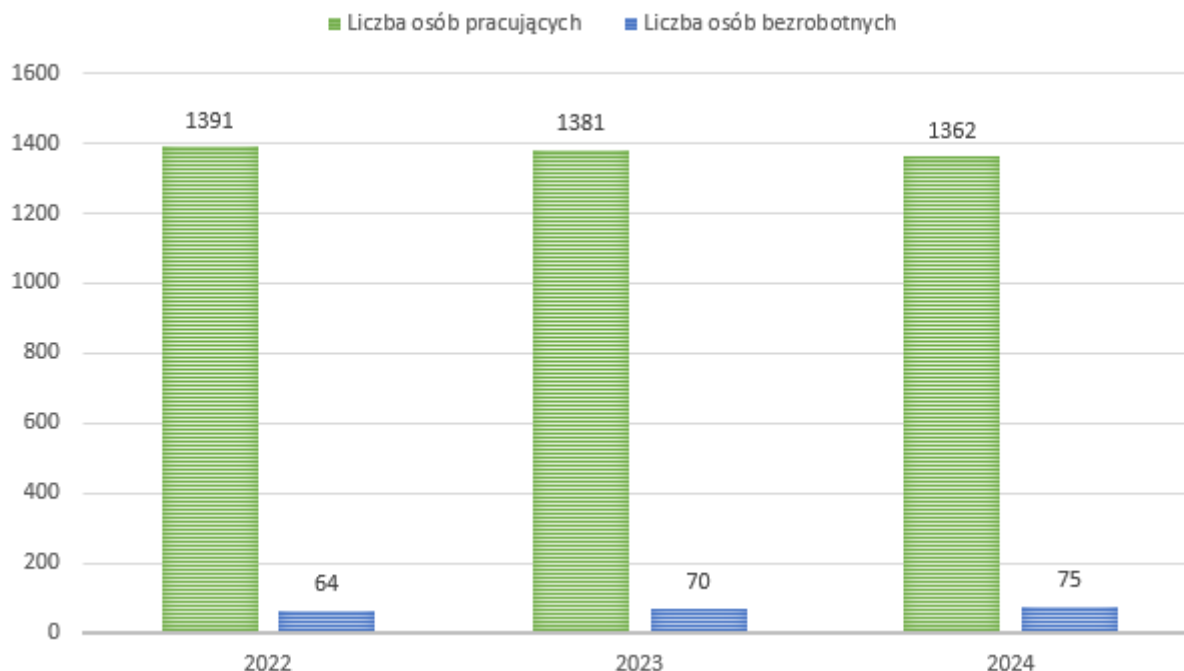
Wykres 8 Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2022-2024

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS)

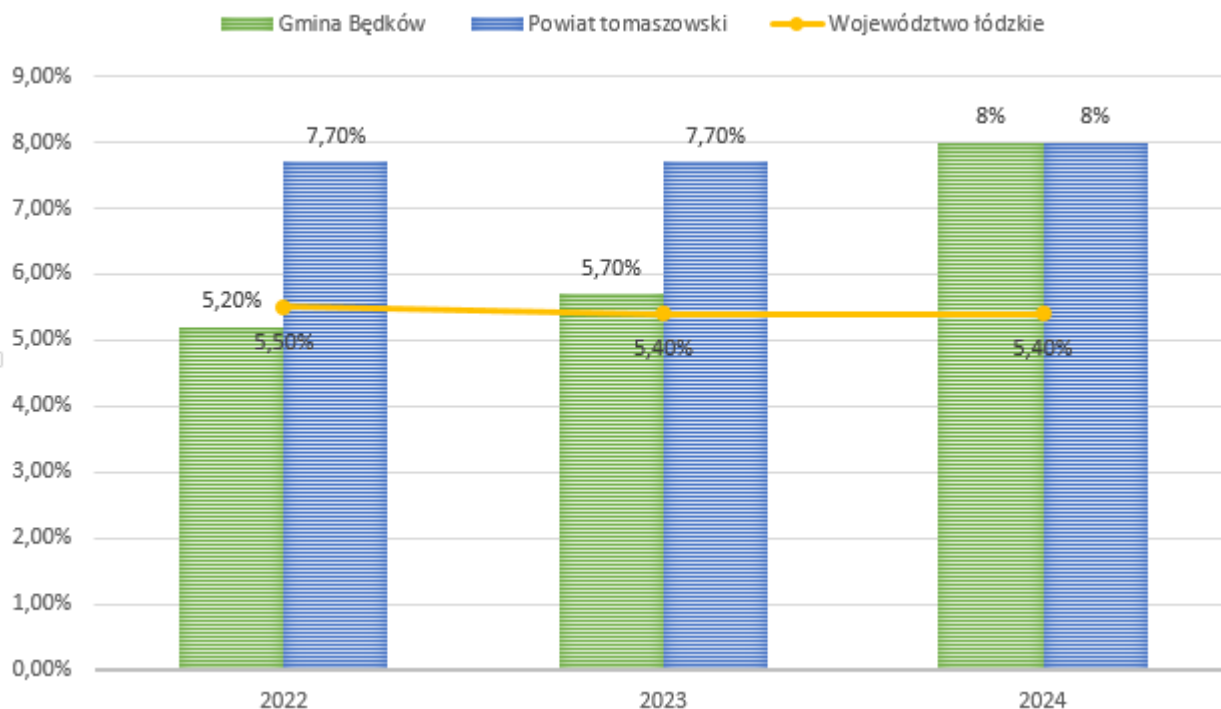
W roku 2024 r. liczba osób bezrobotnych w gminie Będków wynosiła 75 z czego 34 osoby to mężczyźni, a 41 to kobiety. W roku 2022 r. liczba osób bezrobotnych wyniosła 64 (kobiety – 34, mężczyźni – 30). Zatem na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć trend wzrostowy w liczbie osób bezrobotnych w gminie Będków oraz spadek liczy osób pracujących.

Wykres 9 Liczba osób pracujących, a liczba osób bezrobotnych w gminie Będków w latach 2022-2024

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS)

Wykres 10 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Będków w latach 2022-2024

(źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS)

3.4 Sytuacja mieszkaniowa w Gminie Będków

Gospodarka mieszkaniowa

Podstawą mieszkalnictwa w Gminie Będków stanowi budownictwo jednorodzinne stanowiące własność mieszkańców Gminy. Według danych GUS, zasoby mieszkaniowe gminy Będków na koniec 2024 roku wynosiły 1071 o powierzchni 110 910 m². Jak widać w tabeli poniżej, baza mieszkaniowa powiększa się z roku na rok, co wiąże się z polepszeniem sytuacji mieszkaniowej w gminie.

Zasoby mieszkaniowe w latach 2022 - 2024

Zasoby mieszkaniowe	2022 rok	2023 rok	2024 rok
mieszkania	1060	1069	1071
izby	4910	4977	4989
powierzchnia użytkowa mieszkań (m²)	108 578	110 542	110910

Wyposażenie w instalacje lokali mieszkalnych na terenie gminy Będków

	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Wodociąg	1019	1028	1030
Kanalizacja	239	246	258
Łazienka	871	880	882
Centralne ogrzewanie	817	826	828

Zadaniem własnym gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach, nieposiadających tytułu prawnego do lokalu oraz eksmitowanych na podstawie wyroku sądu. Mieszkaniowy zasób gminy Będków stanowią 33 komunalne lokale mieszkalne o łącznej powierzchni 1700,3 m², które zlokalizowane są w 7 budynkach na terenie gminy. Wszystkie lokale komunalne wyposażone są w instalację wodociągową oraz instalację centralnego ogrzewania, natomiast 29 lokali wyposażonych jest w instalację kanalizacyjną.

Na dzień 31.12.2025 r. na lokal z gminnego zasobu mieszkaniowego oczekują dwie osoby.

W zasobach Gminy Będków brak jest lokali socjalnych.

3.5 Ochrona zdrowia mieszkańców Gminy Będków

Za wykonywanie zadań z zakresu ochrony zdrowia oraz zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do podstawowych świadczeń medycznych odpowiadają następujące jednostki:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Będkowie – Centrum Medyczne Salus, realizujący świadczenia w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, zlokalizowany na ulicy Władysława Stanisława Reymonta 8 w Będkowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej AMICUS-MED, zlokalizowany na ulicy Władysława Stanisława Reymonta 5 w Będkowie.

SP ZOZ „Gminny Ośrodek Zdrowia” w Będkowie – Centrum Medyczne Salus realizuje działalność leczniczą obejmującą:

- **podstawową opiekę zdrowotną (POZ)**, w ramach której zapewniana jest opieka lekarska, pielęgniarska oraz położnicza dla mieszkańców gminy;
- **rehabilitację**, polegającą na udzielaniu świadczeń fizjoterapeutycznych pacjentom wymagającym terapii ruchowej, w szczególności osobom po urazach oraz cierpiącym na schorzenia przewlekłe;
- **stomatologię**, obejmującą świadczenia profilaktyczne i lecznicze z zakresu opieki stomatologicznej dla dzieci i dorosłych.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej AMICUS-MED świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy. Placówka zapewnia dostęp do świadczeń lekarskich, profilaktycznych oraz diagnostycznych, stanowiąc istotny element lokalnego systemu ochrony zdrowia i przyczyniając się do zaspokajania bieżących potrzeb zdrowotnych społeczności lokalnej.

Dodatkowo na obszarze gminy funkcjonuje jedna apteka Dbam o Zdrowie, zlokalizowana w centrum Będkowa przy ulicy Władysława Stanisława Reymonta 5/A.

W latach 2022–2024 na terenie gminy Będków zaobserwowano stopniowy wzrost liczby świadczeń zdrowotnych. Liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zwiększyła się z 28 379 w 2022 roku do 29 748 w 2024 roku, co oznacza wzrost o 1 369 porad. Równocześnie wzrosła liczba świadczeń realizowanych w podstawowej opiece zdrowotnej – z 23 590 do 24 773 porad, czyli o 1 183 porady.

Dokładane dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela: Opieka zdrowotna na terenie gminy Będków w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	Jednostka	2022	2023	2024
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	-	28 379	29 582	29 748
– porady lekarskie ogółem				
Podstawowa opieka zdrowotna	-	23 590	24 442	24 773
Przychodnie ogółem	ob.	2	2	2
Apteki	ob.	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W analizowanym okresie nie odnotowano zmian w liczbie placówek ochrony zdrowia – na terenie gminy funkcjonowały niezmiennie dwie przychodnie oraz jedna apteka.

3.6 Kultura i sport

Kultura, sport i rekreacja odgrywają istotną rolę w kształtowaniu jakości życia mieszkańców Gminy Będków oraz w budowaniu kapitału społecznego. Aktywność kulturalna i sportowa sprzyja integracji społecznej, wzmacnia więzi międzyludzkie, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu oraz pozytywnie wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne mieszkańców. Działania w tych obszarach są szczególnie ważne w gminie wiejskiej, gdzie pełnią funkcję integracyjną i aktywizującą społeczność lokalną.

Podstawową instytucją kultury w Gminie Będków jest Gminna Biblioteka Publiczna w Będkowie im. Błażeja Stolarskiego, która zlokalizowana jest przy ulicy Władysława Stanisława Reymonta 7 w Będkowie. Realizuje zadania w zakresie upowszechniania kultury, promocji czytelnictwa oraz dostępu do informacji i wiedzy. Biblioteka pełni funkcję lokalnego centrum życia kulturalnego, organizując działania skierowane do różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży i seniorów. Poprzez udostępnianie księgozbioru, organizację wydarzeń czytelniczych oraz inicjatyw edukacyjnych, instytucja ta przyczynia się do rozwoju kompetencji społecznych i kulturowych mieszkańców gminy.

W 2024 roku w bibliotece zarejestrowano 414 czytelników, którzy wypożyczyli 9 728 książek oraz 57 czasopism. Na miejscu udostępnionych zostało 631 pozycji, w tym 479 książki, 152 czasopisma. Stan księgozbioru obejmował 13 552 woluminów, w tym 3 281 dla dzieci i młodzieży, 8 373 dla dorosłych, 1 898 z innych działów.

Dokładane dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela: Działalność biblioteki w 2024 roku (dane podstawowe)

Wyszczególnienie	2024
Liczba zarejestrowanych czytelników	414
Liczba wypożyczonych książek	9 728
Liczba wypożyczonych czasopism	57
Liczba udostępnień na miejscu	631
Stan księgozbioru ogółem (woluminy)	13 552

Źródło: Opracowanie na podstawie danych własnych jednostki.

Działania kulturalne realizowane na terenie gminy koncentrowały się na organizacji przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym, artystycznym oraz integracyjnym. W omawianym okresie prowadzono m.in. spotkania autorskie i tematyczne, ekspozycje prac artystycznych, zajęcia biblioteczne, kiermasze książek, prelekcje, a także wyjazdy do instytucji kultury. Przygotowana oferta była skierowana do szerokiego grona odbiorców, obejmującego dzieci, młodzież, osoby dorosłe oraz seniorów.

Istotną rolę w podtrzymywaniu lokalnych tradycji i promocji kultury ludowej pełniły zespoły ludowe oraz Koła Gospodyń Wiejskich działające na terenie gminy.

Zespół Ludowiaczy od Będkowa prezentował tradycyjne pieśni, tańce oraz staropolskie obrzędy, uczestnicząc w uroczystościach gminnych, parafialnych oraz powiatowych.

Zespół Ludowy Fajne Babki realizował repertuar obejmujący utwory ludowe, biesiadne oraz okolicznościowe.

Na terenie gminy funkcjonują Koła Gospodyń Wiejskich, które aktywnie uczestniczą w życiu społecznym i kulturalnym lokalnej społeczności, przyczyniając się do podtrzymywania tradycji, integracji mieszkańców oraz realizacji inicjatyw o charakterze lokalnym.

Dokładane dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela. Koła Gospodyń Wiejskich działające na terenie gminy

Lp.	Nazwa Koła Gospodyń Wiejskich
1.	KGW Będków
2.	KGW Brzustów
3.	KGW Cieniawy
4.	KGW Drzazgowa Wola
5.	KGW Prażki
6.	KGW Teodorów
7.	KGW Kalinów
8.	KGW Remiszewice

9.	KGW Zacharz
10.	KGW Nowiny
11.	KGW Wykno
12.	KGW Rudnik
13.	KGW Rosocha
14.	KGW Rzeczków
15.	KGW Sługocice

Źródło: Opracowanie na podstawie danych własnych jednostki.

Angażowały się one w przygotowanie i współorganizację wydarzeń o charakterze kulturalnym, kulinarnym oraz integracyjnym, przyczyniając się do wzmacniania więzi społecznych i promocji lokalnego dziedzictwa.

Na obszarze gminy działał ogólnodostępny kompleks sportowy „Orlik”, obejmujący boiska przystosowane do gry w piłkę nożną, siatkówkę oraz koszykówkę. Obiekt ten pełnił istotną funkcję rekreacyjną, umożliwiając dzieciom, młodzieży oraz dorosłym mieszkańcom aktywne i zdrowe spędzanie czasu wolnego.

Placówki i organizacje działające w obszarze kultury i sportu pełniły istotną rolę w aktywizowaniu społeczności lokalnej. Ich działalność polegała na rozbudzeniu zainteresowań kulturalnych i sportowych mieszkańców, organizowaniu wydarzeń oraz zajęć tematycznych, kształtowaniu nawyków aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz udostępnianiu infrastruktury na potrzeby sportu i rekreacji.

3.7 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Organizacje pozarządowe są istotnym elementem lokalnego systemu wsparcia społecznego, działając na rzecz dobra publicznego i aktywizując mieszkańców Gminy Będków. Współpraca Gminy z tymi podmiotami umożliwia efektywne realizowanie zadań publicznych oraz wspiera rozwój inicjatyw lokalnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Gmina Będków corocznie uchwała Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy. Program określa zasady współpracy, w tym organizację otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, udzielanie dotacji, efektywne wykorzystanie potencjału podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego oraz współpracę w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł, w tym funduszy unijnych.

Głównym celem programu jest efektywna realizacja zadań publicznych Gminy Będków we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Do celów szczegółowych programu należy m.in.:

wspieranie inicjatyw lokalnych, aktywizacja społeczna mieszkańców, poprawa jakości życia i zaspokajanie potrzeb społecznych, zwiększenie udziału organizacji w realizacji zadań publicznych, efektywne wykorzystanie ich potencjału, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, wspieranie rodzin oraz rozwój kultury fizycznej i sportu.

W 2024 roku współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywała się przede wszystkim poprzez otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie upowszechniania kultury fizycznej. Pierwszy konkurs, ogłoszony Zarządzeniem Nr 14/2024 Wójta Gminy Będków z dnia 14 marca 2024 r., został unieważniony, gdyż jedyna złożona oferta nie spełniała wymogów formalnych. Drugi konkurs, ogłoszony Zarządzeniem Nr 23/2024 z dnia 17 kwietnia 2024 r., został oceniony przez komisję konkursową powołaną Zarządzeniem Nr 31/2024. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu dotację w wysokości 25 000,00 zł przyznano Stowarzyszeniu Akademia Piłkarska Będków na realizację zadania **„Popularyzacja dyscypliny sportu piłka nożna na terenie gminy Będków w 2024 roku”**. Kwota dotacji została w całości wykorzystana na prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, w tym na:

- wynagrodzenia trenerów,
- koszty transportu na rozgrywki sportowe,
- zakup sprzętu sportowego.

Na terenie Gminy Będków funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów społecznych, które prowadzą działalność na rzecz mieszkańców i wspierają rozwój lokalnej społeczności.

Dokładane dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela: Organizacje pozarządowe i inne podmioty społeczne działające na terenie Gminy Będków

Lp.	Nazwa organizacji / podmiotu
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Będkowie
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Drzazgowej Woli
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kalinowie
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Prażkach
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rudnikach
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rzeczkowie
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Sługolicach
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Zacharzu
9.	„Allergen Science – Fundacja na Rzecz Rozwoju Nauki”
10.	„Nie dla S12”
11.	Fundacja Mega Myśl
12.	Stowarzyszenie „Kalina”
13.	Stowarzyszenie Zespół Ludowy „Ludowiaczy od Będkowa”

14.	Stowarzyszenie Ziemi Będkowskiej
15.	Stowarzyszenie Akademia Piłkarska Będków
16.	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Będkowskiej
17.	Związek Emerytów , Rencistów i Inwalidów Koło Gminne w Będkowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarka-krs.ms.gov.pl/> oraz http://bip-powiat-tomaszowski-new.msriver.pl/content.php?cms_id=37.

Organizacje te realizują różnorodne działania, w tym wspierają edukację, kulturę, sport, ochronę środowiska oraz bezpieczeństwo lokalnej społeczności, przyczyniając się do wzrostu aktywności mieszkańców i rozwoju życia społecznego na terenie Gminy Będków.

Gmina Będków dąży do systematycznego wzmacniania współpracy z sektorem pozarządowym poprzez rozwój partnerstwa opartego na zasadach pomocniczości, partnerstwa, efektywności, jawności i uczciwej konkurencji. Istotnym celem jest także aktywizowanie mieszkańców do podejmowania oddolnych inicjatyw społecznych oraz zwiększanie roli organizacji pozarządowych w realizacji działań profilaktycznych i wspierających, szczególnie w obszarach zagrożonych marginalizacją społeczną.

3.8 Edukacja

Na terenie Gminy Będków funkcjonuje jedna publiczna placówka oświatowa działająca w systemie edukacji, której celem jest prowadzenie procesu wychowania, kształcenia i opieki nad dziećmi i młodzieżą. Jest to Zespół Szkolno- Przedszkolny, w skład którego wchodzi:

- Publiczne Gminne Przedszkole w Będkowie im. Kubusia Puchatka
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta.

Placówka oświatowa zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry opiekuńczo-wychowawczej oraz oferuje bogaty program dydaktyczny. Dyrektor jednostki systematycznie inwestuje w pomoce dydaktyczne i sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Szkoła na terenie gminy wspiera wszechstronny rozwój uczniów, zapewnia poczucie bezpieczeństwa oraz tworzy przyjazne i otwarte środowisko. Placówka jest wyposażona w pracownię komputerową oraz infrastrukturę umożliwiającą uprawianie sportów i rekreacji.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę Zespołu Szkolno – Przedszkolnego.

Tabela: **Struktura organizacyjna szkoły według etapów edukacji w latach 2022-2025**

ROK 2022/2023				
Etap edukacji	Wychowanie przedszkolne	I etap edukacji	II etap edukacji	Ogółem
Ilość oddziałów	4	5	8	17
ROK 2023/2024				
Etap edukacji	Wychowanie przedszkolne	I etap edukacji	II etap edukacji	Ogółem
Ilość oddziałów	4	6	7	17
ROK 2024/2025				
Etap edukacji	Wychowanie przedszkolne	I etap edukacji	II etap edukacji	Ogółem
Ilość oddziałów	4	6	8	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych własnych jednostki.

Na podstawie powyższej tabeli można stwierdzić, że liczba oddziałów w Zespole Szkolno-Przedszkolnym utrzymuje się na stabilnym poziomie, przy niewielkich zmianach w poszczególnych etapach edukacji. Wzrost całkowitej liczby oddziałów w roku 2024/2025 do 18 wskazuje na konieczność dostosowania organizacji szkoły do rosnących potrzeb edukacyjnych uczniów.

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci w Zespole Szkolno - Przedszkolnym na przestrzeni lat 2022-2025.

Tabela: **Liczba uczniów w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Będkowie**

ROK 2022/2023				
Liczba dzieci	Przedszkole/ oddziały przedszkolne w szkole	Klasy I - III	Klasy IV - VIII	Ogółem
		93	95	133
ROK 2023/2024				
Liczba dzieci	Przedszkole/ oddziały przedszkolne	Klasy I - III	Klasy IV - VIII	Ogółem
		97	98	120
ROK 2024/2025				
Liczba dzieci	Przedszkole/ oddziały przedszkolne w szkole	Klasy I - III	Klasy IV - VIII	Ogółem
		83	96	138

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych własnych jednostki

W roku szkolnym 2024/2025 szkołą uczęszczało 317 uczniów, co wskazuje na utrzymanie się stabilnej liczby dzieci w porównaniu z poprzednimi latami. Wychowanie przedszkolne objęło 83 dzieci, co oznacza zauważalny spadek w porównaniu z latami wcześniejszymi. Może to świadczyć o zmniejszającej się liczbie urodzeń, migracjach młodych rodzin lub odkładaniu decyzji o posiadaniu dzieci.

W II etapie edukacyjnym odnotowano 138 uczniów, co stanowi wzrost w stosunku do poprzedniego roku. Wskazuje to na zwiększone potrzeby wsparcia młodzieży w wieku 11–15 lat, okresie szczególnie narażonym na problemy wychowawcze, emocjonalne oraz kryzysy psychiczne.

Podsumowując, w roku 2024/2025 obserwujemy stabilną liczbę uczniów w szkole ogółem, spadek w przedszkolu oraz wzrost liczby uczniów w II etapie edukacyjnym, co wymaga szczególnego uwzględnienia w planowaniu działań wspierających rozwój i dobrostan uczniów.

Tabela: **Kadra pedagogiczna w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Będkowie**

ROK 2022/2023				
	Nauczyciel dyplomowany	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel początkujący	Ogółem
Ilość	28	4	1	33
ROK 2023/2024				
	Nauczyciel dyplomowany	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel początkujący	Ogółem
Ilość	31	3	1	35
ROK 2024/2025				
	Nauczyciel dyplomowany	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel początkujący	Ogółem
Ilość	30	2	1	33

Źródło: Opracowanie własnie na podstawie danych własnych jednostki

W roku szkolnym 2024/2025 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym pracowało 33 nauczycieli, co wskazuje na stabilność liczby kadry w porównaniu z poprzednimi latami. Struktura zatrudnienia wykazuje wysoki udział nauczycieli dyplomowanych, stanowiących około 85–90% ogółu, przy jednocześnie niewielkiej liczbie nauczycieli początkujących. Taki układ świadczy o doświadczonej i stabilnej kadrze pedagogicznej, jednak jednocześnie podkreśla potrzebę sukcesji pokoleniowej. W związku z wyzwaniem współczesnej edukacji konieczne jest wspieranie rozwoju kompetencji nauczycieli, szczególnie w obszarach zdrowia psychicznego dzieci, pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami oraz przeciwdziałania uzależnieniom cyfrowym.

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w roku w latach 2022-2025 szczególny nacisk kładziono na rozwój kompetencji uczniów poprzez realizację **innowacji pedagogicznych**, takich jak „Młody

Ekolog”, „Lapbookowa Nauka: Cztery Pory Roku”, „Giganci Polskiego Romantyzmu” czy „Czarodziejskie Słowa mają Moc”. Inicjatywy te rozwijały zarówno wiedzę merytoryczną, jak i kreatywność, umiejętności językowe, matematyczne oraz świadomość społeczną i ekologiczną dzieci. Szkoła aktywnie uczestniczyła również w licznych **projektach i programach ogólnopolskich oraz lokalnych**, m.in. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”, „Laboratoria Przyszłości”, „Mój Szkolny Kolega z Misji” czy kampania „Kolejowe ABC II”. Dodatkowo uczniowie i nauczyciele angażowali się w **programy sportowe i edukacyjne**, takie jak Szkolny Klub Sportowy, „Mały Mistrz” czy „Aktywny do Kwadratu”, a także w coroczne akcje ogólnopolskie, w tym „Narodowe Czytanie”, „Sprzątanie Świata”, „Góra Grosza” czy „Szkoła Pamięta”.

Ważnym elementem strategii szkoły jest także **współpraca z instytucjami lokalnymi i ogólnopolskimi**, takimi jak Mediateka w Piotrkowie Tryb., Gminna Biblioteka im. Błażeja Stolarskiego, Fundacja „Wolność i Demokracja” czy Centrum Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Działania te wzmacniają edukację społeczną i obywatelską, rozwijają kompetencje interpersonalne uczniów oraz wprowadzają szkołę w środowisko lokalne i ogólnopolskie.

Uwzględnienie tych doświadczeń w strategii szkoły pozwala na dalsze planowanie działań edukacyjnych ukierunkowanych na: rozwój kreatywności i innowacyjności uczniów, wsparcie w kształtowaniu postaw obywatelskich, dbałość o środowisko naturalne oraz pogłębianie kompetencji cyfrowych i językowych.

Tabela: Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] w gminie Będków, powiecie tomaszowskim oraz województwie łódzkim w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	Zespół Szkolno-Przedszkolny			Średnia dla powiatu tomaszowskiego			Średnia dla województwa łódzkiego		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Język polski	55	71	57	58	64	58	58	64	59
Matematyka	56	58	46	58	52	50	58	54	52
Język angielski	55	67	62	64	62	61	66	65	65
Język niemiecki	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w roku 2024 w gminie Będków, można zauważyć następujące zależności w porównaniu do średnich dla powiatu tomaszowskiego i województwa łódzkiego:

- średni wynik uczniów z gminy Będków z języka polskiego wyniósł 57% i był nieznacznie niższy od średniej powiatu (58%) oraz województwa (59%);
- średni wynik z matematyki osiągnął 46%, co stanowi wyraźny spadek w porównaniu do średnich powiatu (50%) i województwa (52%) i wskazuje na istotne trudności uczniów w tym obszarze;
- średni wynik z języka angielskiego wyniósł 62%, co było wyższe od średniej powiatu (61%), ale nieznacznie niższe od średniej województwa (65%), co świadczy o stosunkowo dobrym poziomie nauczania języka angielskiego w gminie.

Ogólnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku pokazują potrzebę wzmocnienia wsparcia uczniów przede wszystkim w zakresie matematyki oraz utrzymania jakości nauczania języka polskiego, przy jednoczesnym dalszym rozwijaniu kompetencji językowych w zakresie języka angielskiego.

Uczniowie, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji finansowej lub życiowej, mogą otrzymać wsparcie w postaci stypendiów lub zasiłków szkolnych przyznawanych przez Wójta Gminy Będków. Tego rodzaju pomoc kierowana jest do dzieci mieszkających na terenie gminy, których rodziny mają niski dochód na osobę. Szczególnie uwzględnia się rodziny dotknięte bezrobociem, chorobą, niepełnosprawnością, problemami wychowawczymi, uzależnieniami, wielodzietnością, rodzin niepełnych, a także sytuacje wynikające z nagłych zdarzeń losowych. Stypendia mogą pokrywać koszty związane z nauką, takie jak udział w zajęciach dodatkowych, a także obejmować wsparcie materialne, np. zakup podręczników czy przyborów szkolnych.

W 2024 roku w gminie przyznano **13 stypendiów szkolnych** na łączną kwotę **29 510,60 zł**. Zasiłków szkolnych nie przyznano. Dzięki stypendiom szkolnym uczniowie z trudnościami mogli korzystać z dodatkowej pomocy edukacyjnej.

3.9. Identyfikacja problemów społecznych na obszarze Gminy Będków.

W świetle przedstawionych w poprzednich rozdziałach informacji sytuację mieszkańców Gminy Będków można ocenić jako stabilną, ale wymagającą koncentracji na nieco słabszych, mniej zaradnych osobach i grupach społecznych oraz osobach i grupach dotkniętych trudnościami życia codziennego, które ograniczają lub uniemożliwiają funkcjonowanie społeczne. Jakość i poziom życia

mieszkańców jest jednym z czynników decydujących o zrównoważonym rozwoju Gminy. Wśród mieszkańców można zidentyfikować wiele zagrożeń i problemów, które ten rozwój hamują. Szczegółowy opis problemów społecznych obserwowanych na obszarze Gminy Będków zawiera niniejszy rozdział.

3.9.1. Charakterystyka głównych problemów społecznych

Szczegółowa charakterystyka problemów społecznych występujących na terenie Gminy jest wynikiem analizy dokumentów statystycznych ewidencjonowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie oraz danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego dla obszaru Gminy Będków. Analizie poddano dokumentację opisującą trzyletni horyzont czasowy, biorąc pod uwagę liczbę rodzin objętych różnymi formami wsparcia z uwagi na występowanie problemów definiowanych w kategoriach problemu społecznego. Taką metodologię uznano za najbardziej wartościową dla rzetelnej identyfikacji problemów społecznych. Analizie poddano wartości liczbowe obrazujące liczbę osób i rodzin korzystających z różnego typu wsparcia oferowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej lub przy jego udziale, uznając, że te osoby i rodziny stanowią istotną grupę reprezentatywną, bowiem reprezentują tę część mieszkańców Gminy, która dotknięta jest różnego rodzaju problemami społecznymi. Obraz problemów społecznych, wynikający z analizy materiałów jakimi dysponuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie, ujęto w zestawienia tabelaryczne, niektóre zilustrowano wykresami. Jedną z ważniejszych informacji o sytuacji problemowej mieszkańców jest liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną (korzystających z różnorodnych form wsparcia, nie tylko finansowych), którą prezentuje poniższe zestawienie.

Ogólna liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	128	93	108
Liczba osób w rodzinach	658	535	487

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Zestawienie danych pokazuje, że w 2022 roku 128 rodzin w gminie Będków korzystało z pomocy społecznej. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje, podobnie jak liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy. Analizując inne wartości w dokumentach statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będkowie zaobserwowano liczne działania adresowane do osób nie posiadających własnych dochodów lub posiadających dochody niewystarczające w pełni

do zaspokojenia ich najpilniejszych potrzeb życiowych. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób żyjących w rodzinach objętych pomocą w formie świadczeń.

Liczba rodzin objętych pomocą w formie świadczeń w Gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	63	67	57
Liczba osób w rodzinach	129	129	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Prezentowane wyżej zestawienie pokazuje liczbę rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji finansowej. Optymistycznym prognozą na przyszłość jest to, że liczba tych osób na przestrzeni trzech lat maleje. Powyższe może oznaczać, że poziom życia mieszkańców Gminy Będków ulega poprawie. W 2022 r. 63 rodziny z Gminy korzystały z pomocy finansowej z powodu braku własnych dochodów lub posiadania dochodów niewystarczających na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb. Pomoc realizowana na rzecz mieszkańców ma najczęściej formę finansową, choć nie jedyną. Należą do niej zasiłki stałe i okresowe oraz jednorazowe świadczenia przyznawane osobom i rodzinom o dochodach poniżej ustawowo określonego progu dochodowego. Zmniejszająca się liczba rodzin korzystających z pomocy jest odzwierciedleniem działań aktywizujących, prowadzonych między innymi przez pracowników pomocy społecznej w celu pokonywania trudności mieszkańców związanych z zaspokajaniem życiowych potrzeb. Osoby uprawnione do korzystania z różnorodnych form wsparcia można zakwalifikować do kilku podgrup ze względu na powód, jaki uprawnia do wsparcia. W Gminie Będków najczęstszym powodem do wsparcia finansowego była długotrwała lub ciężka choroba.

Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu długotrwałej choroby w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	54	58	60
Liczba osób w rodzinach	106	109	107

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Według statystyk w Gminie Będków wśród osób i rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w dużej mierze znajdują się mieszkańcy z problemami zdrowotnymi.

Jest to wskaźnik, który należy połączyć z sytuacją ekonomiczną mieszkańców, bowiem w większości przypadków są to rodziny o niewielkich dochodach bądź bez dochodów własnych, a konieczność ponoszenia kosztów leczenia jest dla nich zbyt dużym obciążeniem, stąd ubiegają się o wsparcie w pomocy społecznej. Drugim najczęstszym powodem korzystania z pomocy GOPS jest problem niepełnosprawności. Zamieszczone poniżej zestawienie przedstawia liczbę rodzin, których ten problem dotyka. Jest to jednak niepełny obraz informacji, bowiem statystyki obejmują tylko rodziny z niepełnosprawnością objęte wsparciem ośrodka pomocy, a nie wszystkie osoby niepełnosprawne na obszarze Gminy.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu niepełnosprawności w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	38	37	46
Liczba osób w rodzinach	58	52	70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Jak pokazują dane statystyczne problem niepełnosprawności powoduje bardzo często konieczność korzystania ze wsparcia, jakie zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Liczebność grupy osób z problemem niepełnosprawności zwiększa się na przełomie trzech lat, co może być informacją o zwiększającym się zasięgu problemu niepełnosprawności lub coraz bardziej sprawnego systemu wsparcia, który coraz dokładniej rozpoznaje problemy mieszkańców i odpowiada na istniejące potrzeby.

Kolejnym bardzo istotnym problemem społeczności gminy Będków, a jednocześnie trzecim co do liczby osób korzystających z pomocy GOPS jest problem bezrobocia.

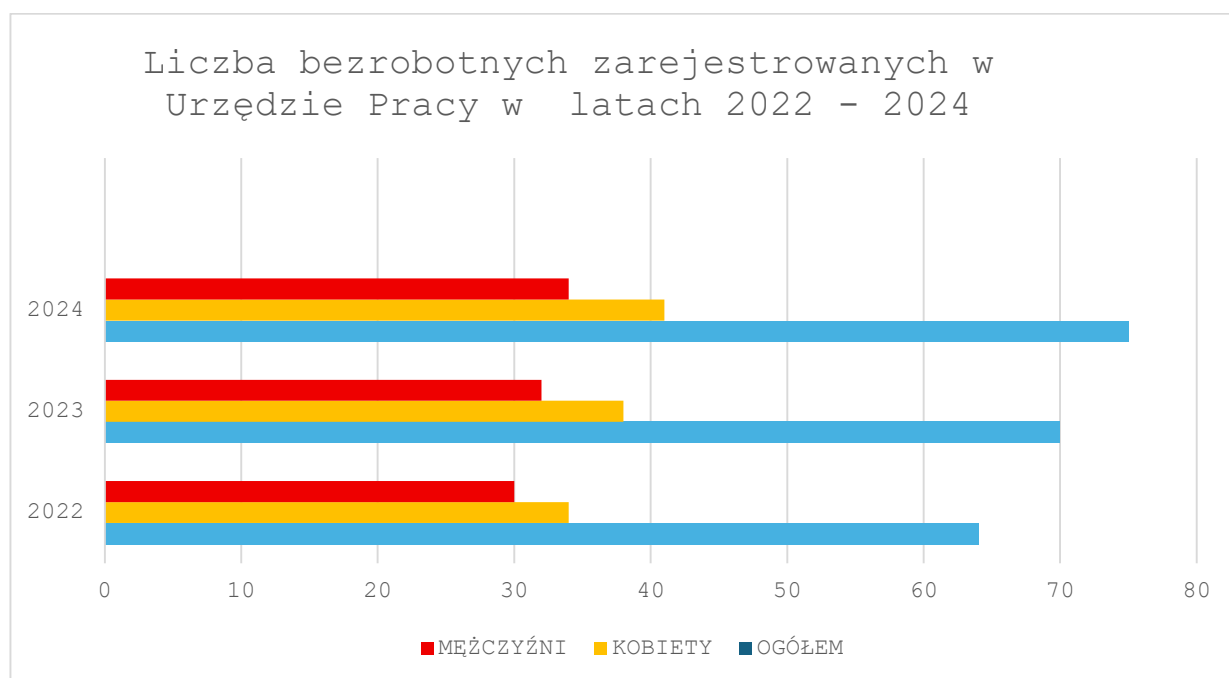
Liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	14	17	19
Liczba osób w rodzinach	36	41	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Liczba rodzin korzystających z pomocy, w których co najmniej jedna osoba w wieku aktywności zawodowej pozostaje bez zatrudnienia, wykazuje tendencje wzrostowe, co może być oznaką pogłębiającego się problemu bezrobocia wśród mieszkańców gminy. Zwiększający się problem bezrobocia widoczny jest też na poziomie analizy materiałów statystycznych GUS. Wynika z nich, że bezrobocie rejestrowane od 2022 r. osiąga coraz wyższą wartość. Największy poziom bezrobocia zarejestrowano w 2024 roku. Dane wskazywały, że bezrobocie dotknęło wówczas 82 rodziny. Od roku 2022 w kolejnych latach liczba bezrobotnych w obydwu kategoriach pod względem płci rośnie i zmienia się pod względem liczebności w grupach analizowanych według płci. Szczegółowy rozkład danych obrazujących problem bezrobocia w poszczególnych latach pokazuje wykres zamieszczony w dalszej części rozdziału.

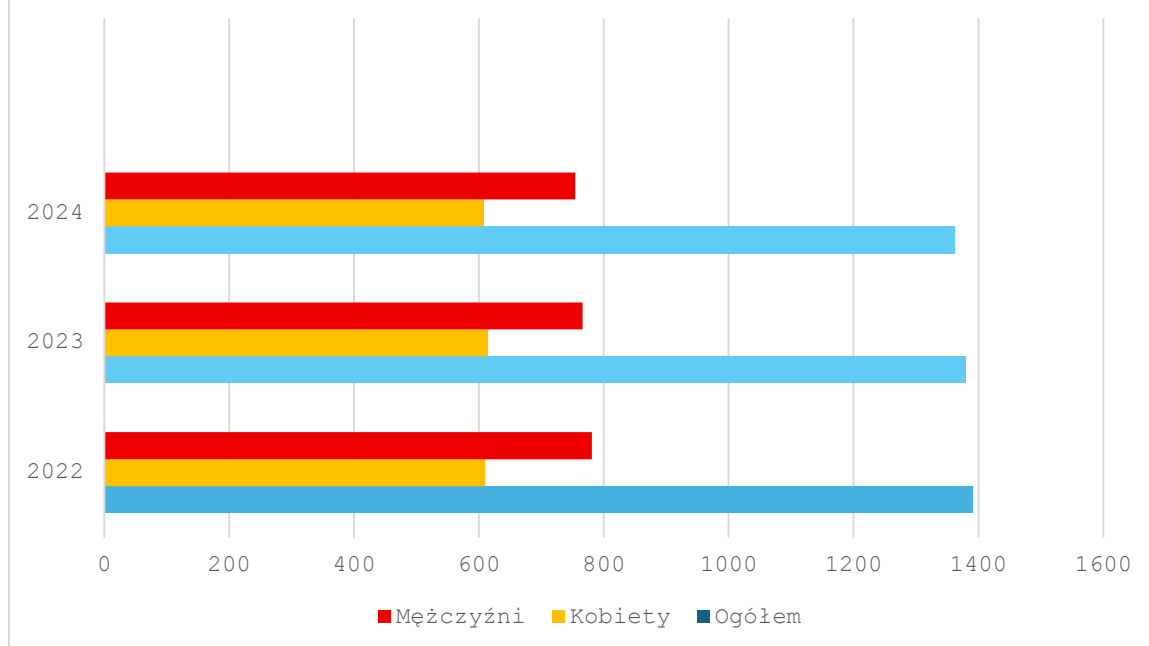
Bezrobocie rejestrowane w Gminie Będków w latach 2022-2024.

Wykres 11: Bezrobocie rejestrowane w Gminie Będków w latach 2022-2024. Źródło; Urząd Pracy Tomaszów Mazowiecki

Poddany analizie statystycznej problem bezrobocia pokazuje, że w grupie osób w wieku aktywności zawodowej osoby bezrobotne stanowią niewielki odsetek, który przejawia tendencję spadkową. Ilustrację tego zjawiska pokazuje między innymi wykres liczby pracujących mieszkańców Gminy w latach 2022-2024.

Liczba osób pracujących w Gminie Będków
w latach 2022 - 2024

Wykres 12: Liczba osób pracujących w gminie Będków w latach 2022-2024. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela: Pomoc społeczna na terenie gminy Będków - zadania własne Gminy w latach 2022-2024

Forma pomocy		Liczba osób			Kwota świadczeń (zł)		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
Zasiłki stałe		18	15	23	124 889,45	115 154,11	218 559,55
w tym przyznane dla osoby:	samotnie gospodarującej	18	15	23	124 889,45	115 154,11	218 559,55
	pozostającej w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Zasiłki okresowe		15	25	20	51 935,00	50 831,47	55 073,31
w tym przyznane z powodu:	bezrobocia	8	9	13	22 015,50	22 015,50	40 533,66
	długotrwałej choroby	4	9	5	12 903,53	10 588,60	10 909,20
	niepełnosprawności	1	2	1	1 178,56	6 150,32	2 466,45
	z innego tytułu	2	5	1	19 074,67	12 077,05	1 164,00
Posiłek		30	31	29	15.379,00	18.528,00	15.617,00
w tym:	dla dzieci	30	31	29	15.379,00	18528,00	15617,00

Schronienie	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Ubranie	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Sprawienie pogrzebu	0	0	0	0,00	0,00	2200,00
Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	9	7	7	225 488,68	206 664,73	233 490,00

Powyższa tabela przedstawia formy pomocy oferowane mieszkańcom gminy Będków przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób pobierających świadczenie oraz ich kwota ulegały wahaniom. Wskaźniki w poszczególnych obszarach form pomocy kształtowały się następująco:

- liczba osób korzystających ze świadczeń zasiłku stałego zwiększyła się o 27,78%, a kwota wzrosła o 93 670,10 zł, tj. 75,01%.
 - liczba osób korzystających ze świadczeń zasiłku okresowego zwiększyła się o 27,78%, a kwota o 3 138,31 zł, tj. 6,04%,
 - kwota świadczeń w ramach posiłku dla osób korzystających z tego rodzaju pomocy wzrosła o 238,00 zł, tj. 1,55%.
 - odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej wzrosła o 8 001,32 zł, tj. 3,55%
- największa liczba osób skorzystała z pomocy na posiłki dla dzieci, natomiast pod względem wysokości środków pieniężnych najwięcej wydatkowano na odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej na terenie gminy, udzielonej przez GOPS.

Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Będkowie na przestrzeni lat 2022-2024

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		
		2022	2023	2024
Ubóstwo		3	3	1
Bezdomność		0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa		6	3	3
w tym:	Wielodzietność	4	3	3
Bezrobocie		14	17	19
Niepełnosprawność		38	37	46
Długotrwała lub ciężka choroba		54	58	60
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		1	3	3
Przemoc w rodzinie		1	0	1
Sieroctwo		0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi		0	0	0
Alkoholizm		4	5	4

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2022	2023	2024
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	2
Zdarzenie losowe	3	3	1

Źródło: Dane GOPS w Będkowie

Biorąc pod uwagę liczbę rodzin, główną przyczyną trudnej sytuacji beneficjentów pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będkowie jest: długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

W gminie Będków daje się zauważyć problem uzależnienia od alkoholu oraz związane z nim niepożądane zachowania społeczne.

Alkoholizm stanowi przewlekłą chorobę polegającą na uzależnieniu od alkoholu etylowego, której skutki obejmują nie tylko obszar zdrowotny, lecz również poważne konsekwencje społeczne, rodzinne i ekonomiczne. Nadużywanie alkoholu prowadzi do degradacji funkcjonowania jednostki, destabilizacji życia rodzinnego, zwiększonego ryzyka przemocy domowej oraz narastania zjawisk patologicznych.

Na rozwój uzależnienia wpływają zarówno **czynniki środowiskowe**, jak i **predyspozycje genetyczne**, przy czym każdy z nich odpowiada za istotną część ryzyka zachorowania. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym sięganiu po alkohol są **stres, zaburzenia lękowe oraz trudności adaptacyjne**, co wskazuje na konieczność uwzględniania aspektów psychologicznych i społecznych w działaniach profilaktycznych oraz terapeutycznych.

Na terenie gminy corocznie realizowany jest **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**, który stanowi kluczowy dokument strategiczny określający kierunki interwencji w obszarze ograniczania skutków używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Głównym celem Programu jest:

- ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania alkoholu oraz narkotyków,
- przeciwdziałanie zaburzeniom funkcjonowania rodzin dotkniętych problemem uzależnień,
- redukcja zachowań ryzykownych, w tym picia alkoholu i używania substancji psychoaktywnych przez osoby dorosłe, młodzież i dzieci,
- budowanie spójnego systemu działań profilaktycznych, edukacyjnych, terapeutycznych oraz naprawczych na poziomie lokalnym.

Program pełni funkcję **narzędzia koordynującego współpracę instytucji**, w tym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będkowie, jednostek pomocy społecznej, szkół, policji, placówek ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych.

Szczególnie niepokojącym trendem jest **obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej**, co zwiększa ryzyko długofalowych konsekwencji zdrowotnych i społecznych wśród dzieci i młodzieży.

Przedstawione dalej zestawienia tabelaryczne prezentują liczbę rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą społeczną oraz liczbę rodzin objętych działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej GKRPA, ze względu na występowanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	4	5	4
Liczba osób w rodzinach	14	14	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Liczba rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu w ewidencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin z problemem alkoholu pozostająca w ewidencji GKRPA	5	9	9
Liczba rozmów diagnostycznych/porad udzielonych osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom	97	143	58
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	4	2	3
Liczba osób uczestniczących w terapii, w tym po przebytych leczeniu odwykowym.	5	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA.

Problem uzależnienia od alkoholu w gminie Będków jest problemem zauważalnym, a jego skutki są odczuwalne jako destrukcyjne dla funkcjonowania rodziny. Problem ten wymaga **systemowego i długofalowego podejścia**, łączącego działania profilaktyczne, edukacyjne, terapeutyczne oraz interwencyjne.

Niezbędne jest dalsze **wzmacnianie działań skierowanych do dzieci i młodzieży**, w tym programów profilaktyki szkolnej oraz wsparcia rodzin zagrożonych dysfunkcją.

Rekomenduje się **rozwój lokalnej sieci wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych**, obejmującej poradnictwo, terapię oraz grupy wsparcia.

Zasadne jest też dalsze **pogłębianie współpracy międzyinstytucjonalnej** (GOPS, GKRPA, oświata, policja, ochrona zdrowia), w celu skuteczniejszego przeciwdziałania skutkom uzależnień.

W kolejnych latach wskazane jest **systematyczne monitorowanie skali problemu uzależnień**, co pozwoli na lepsze dostosowanie działań profilaktycznych do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

W Gminie Będków odnotowuje się przypadki przemocy. Problem ten nie był wcześniej szczegółowo diagnozowany. W strukturach organizacyjnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będkowie do m-ca listopada 2023 roku działał Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podejmujący działania mające na celu integrowanie i koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym budowanie współpracy pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w Gminie Będków. W dniu 22 czerwca 2023 roku weszły w życie ważne zmiany w przepisach dotyczących przeciwdziałaniu przemocy domowej, zostały wprowadzone ustawą z dnia 9 marca 2023 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (DZ. U. z 2023 r. poz. 535.) Nowelizacja realizuje postulaty zgłaszane od lat przez Rzecznika Praw Obywatelskich, w szczególności w celu właściwego odzwierciedlenia postanowień Konwencji Stambulskiej w krajowych uregulowaniach prawnych. Konwencja stambulska definiuje przemoc domowych jako wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej, ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowych lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsca zamieszkania. Przepisy, które weszły w życie zmieniają terminologię stosowaną w ustawie- pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową. Nowelizacja rozszerzyła dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, a także zakres podmiotowego zastosowania ustawy. Krąg osób, na które będą oddziaływać jej zmienione przepisy został rozszerzony między innymi o : byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostająca

obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Wedle nowych przepisów skrócono termin na przekazanie formularza „Niebieska Karta” do 5 dni roboczych do zespołów interdyscyplinarnych, który powołuje grupę diagnostyczno- pomocową w terminie 3 dni od otrzymania zgłoszenia. W podstawowy skład grupy wchodzi: pracownik socjalny i funkcjonariusz policji. Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno- pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy, natomiast do zadań funkcjonariusza policji należy praca z osobą stosującą. przemoc Nowe regulacje wprowadziły działania monitorujące przez okres 9 m-cy po zakończeniu procedury. W 2023 roku Zarządzeniem nr 83/2023 Wójta Gminy Będków z dnia 6 listopada 2023 roku powołano nowy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Będków, w skład, którego wchodzi 12 przedstawicieli z różnych instytucji. Rezultatem działań Zespołu jest podejmowanie interwencji w sprawach przemocy oraz projektowanie działań profilaktycznych zmierzających do ograniczenia skutków przemocy w rodzinach.

Liczba rodzin z problemem przemocy w oparciu o procedurę „Niebieska Karta” w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin z prowadzoną procedurą „Niebieska Karta”	1	5	5
Liczba rodzin w których wszczęto procedurę „Niebieska Karta”	1	4	2
Liczba rodzin w których zakończono prowadzenie procedury „Niebieska Karta”	0	2	3
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	1	5	6
Liczba posiedzeń grupy diagnostyczno- pomocowej/ roboczej	2	6	5

Zródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Na terenie Gminy Będków przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, najczęściej łączy się z problemem nadużywania alkoholu, problemami opiekuńczo- wychowawczymi, chorobą członka rodziny, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się

często w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny, a często dzieci i zjawisko przemocy nie „wychodzi” poza krąg rodziny, jest nierozpoznane. Zjawisko przemocy domowej jest problemem trudnym do zbadania. Jego skalę, dla potrzeb diagnozy do niniejszego dokumentu, oszacowano opierając się na statystykach GOPS - liczbie formularzy „Niebieskiej Karty” jakie wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Będków w latach 2022–2024. Formularz „Niebieska Karta–A” wypełniany jest w sytuacji stwierdzenia lub podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. „Niebieskie Karty” odzwierciedlają przypadki ujawnione, gdzie doszło do interwencji Policji w miejscu zamieszkania rodziny lub osoby doznające przemocy same zgłosiły się ze swoim problemem. Głównym celem procedury „Niebieskiej Karty” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Współpraca przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę jest podstawą jej skuteczności i oferowanej pomocy.

Szczegółowy zakres wsparcia dla rodzin doświadczających tego problemu jest przedmiotem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Będków na lata 2024-2030 przyjętego uchwałą nr XLII/330/24 Rady Gminy w Będkowie z dnia 12 marca 2024 roku stanowiącego jedno z wielu narzędzi wdrażania niniejszej Strategii.

Problemem, który pojawia się na obszarze Gminy Będków jest sytuacja osób w wieku senioralnym, Odzwierciedlając tę sytuację dane statystyczne należy powiązać z sytuacją ekonomiczną osób w wieku senioralnym, bowiem przez pryzmat osób korzystających z pomocy społecznej, obserwuje się tylko sytuację osób, których dochody nie pozwalają na samodzielne zaspokajanie potrzeb życiowych.

Poniższe zestawienie pokazujące, że liczba osób w wieku senioralnym korzystających z pomocy w kolejnych latach utrzymuje się na podobnym poziomie świadczy o tym, że sytuacja ekonomiczna tych osób nie poprawia się w takim stopniu, aby zaprzestać korzystania z pomocy społecznej.

Liczba osób w wieku senioralnym korzystających z pomocy społecznej w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób w wieku senioralnym	17	15	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Osoby w wieku senioralnym korzystający z pomocy społecznej są szczególną grupą, której problemy należy postrzegać w kategoriach problemów społecznych, ponieważ nie starość jako taka, lecz skutki starzenia się zawsze pociągając za sobą konieczność zapewnienia różnorodnego wsparcia tym osobom. W systemie wsparcia mogą być organizowane usługi opiekuńcze, wspomagające, rehabilitacyjne oraz zapewnienie opieki w ośrodkach wsparcia i domach pomocy społecznej. Osoby w wieku senioralnym wymagające stałej opieki i pielęgnacji nie zawsze mogą funkcjonować samodzielnie, w swoich dotychczasowych warunkach środowiskowych. Często sytuacja seniorów zmusza ich do zamieszkania w domach pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt w tych domach. Dochody seniorów są zwykle niższe niż pełny koszt utrzymania, często są to osoby samotne, a jeżeli już posiadają rodzinę, obowiązana zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w dalszej kolejności do partycypowania w kosztach nie zawsze ta rodzina ma możliwość ponoszenia opłaty ze względu na swoją trudną sytuację finansową. Efektem takiego stanu rzeczy to Gmina obowiązana jest partycypować w kosztach pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej. Liczbę mieszkańców Gminy Będków zamieszkujących w domach pomocy społecznej prezentuje zamieszczone niżej zestawienie.

Liczba mieszkańców Gminy Będków przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej	8	7	7
w tym samotnych nieposiadających rodziny zobowiązanej do alimentacji	7	6	6
Roczny koszt pobytu osób przebywających w DPS, który ponosi Gmina w zł	225 489,00	206 665,00	233 490,00

Liczba mieszkańców w domach pomocy społecznej utrzymuje się na tym samym poziomie. Systematycznie rosną też wydatki Gminy związane z kosztem utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej. Alternatywą dla domów pomocy społecznej jest zwiększenie ilości godzin usług opiekuńczych, sąsiedzkich, między innymi dla osób w wieku senioralnym w środowisku ich zamieszkania lub innych form wsparcia np. dziennych domów seniora, klubów seniora itp.

„KLUB SENIOR +” W BĘDKOWIE

Klub Senior+ w Będkowie działa od stycznia 2021 roku i jest formą wsparcia przeznaczoną dla osób powyżej 60. roku życia, nieaktywnych zawodowo, zamieszkujących teren gminy Będków. Głównym celem działalności Klubu jest rozpoznawanie potrzeb seniorów oraz rozwijanie ich zainteresowań poprzez organizację atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, sprzyjających aktywizacji społecznej, fizycznej i intelektualnej.

W latach 2023–2024 Klub Senior+ skupiał od 10 do 12 seniorów – emerytów. Uczestnicy spotykali się regularnie trzy razy w tygodniu, tj. we wtorki, środy i czwartki. Zajęcia odbywały się zgodnie z przygotowanymi miesięcznymi planami pracy, z uwzględnieniem potrzeb, możliwości oraz zainteresowań uczestników. Spotkania sprzyjały integracji, budowaniu relacji społecznych oraz aktywnemu i miłemu spędzaniu czasu w przyjaznej atmosferze.

Podczas zajęć seniorzy otrzymywali wsparcie w wypełnianiu i składaniu wniosków, m.in. o:

- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych,
- skierowanie do sanatoriów (Ciechocinek, Łeba),
- dodatki i bony energetyczne,
- wydanie karty parkingowej,
- wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- opłacanie rachunków przez Internet (m.in. za wodę i śmieci).

W ramach działalności Klubu realizowane były różnorodne zajęcia edukacyjne, kulturalno-oświatowe oraz terapeutyczne. Seniorzy uczestniczyli m.in. w warsztatach florystycznych, podczas których poznawali podstawowe zasady tworzenia kompozycji kwiatowych oraz wykonywali stroiki okolicznościowe i świąteczne. Zajęcia te rozwijały kreatywność, zdolności manualne oraz poczucie estetyki.

Uczestnicy zdobywali również wiedzę z zakresu nowoczesnych technologii informacyjnych, w tym obsługi komputera i smartfona, ze szczególnym uwzględnieniem komunikatorów internetowych takich jak Messenger i WhatsApp. Pozwoliło to na usprawnienie komunikacji z rodziną i bliskimi, a w szczególności z najmłodszymi członkami rodzin – wnukami.

Ważnym elementem działalności Klubu były zajęcia aktywności ruchowej, których celem była poprawa i utrzymanie sprawności fizycznej oraz wydolności organizmu seniorów. Zajęcia te miały na celu zapobieganie chorobom cywilizacyjnym, ograniczanie skutków unieruchomienia i bezruchu,

usprawnianie indywidualnych dysfunkcji ruchowych oraz naukę nowych i doskonalenie znanych ćwiczeń. Aktywność fizyczna przyczyniła się do poprawy kondycji psychofizycznej uczestników.

Dzięki różnorodnej i bogatej ofercie zajęć nastąpił wzrost poczucia własnej wartości wśród seniorów, zwiększyła się ich pewność siebie oraz motywacja do podejmowania nowych form aktywności. Uczestnictwo w zajęciach Klubu Senior+ sprzyjało aktywizacji społecznej seniorów, poprawie jakości ich życia oraz przeciwdziało izolacji i samotności.

3.9.2. Problemy rodzin wychowujących dzieci

Warunki funkcjonowania rodzin na terenie Gminy, proces wychowania młodego pokolenia oraz status materialny rodzin są szczególnie ważnym zagadnieniem w lokalnej polityce społecznej. Przejawia się to w działaniach władz Gminy, działaniach GOPS-u, Szkoły, Przedszkola oraz innych podmiotów lokalnych odpowiedzialnych za wspieranie rodzin w wypełnianiu podstawowych funkcji społecznych. Według danych GOPS wsparciem obejmowano liczną grupę rodzin wychowujących dzieci. Szczegółowe wartości liczbowe dotyczące rodzin objętych wsparciem w okresie minionych lat przedstawiony został w poniższej tabeli.

Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą w gminie Będków w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	21	20	18
Liczba osób w rodzinach	80	77	71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03.

Pomimo tendencji spadkowej, liczba rodzin z dziećmi stanowi znaczący procent ogółu rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej, co pokazuje kolejne zestawienie.

Udział procentowy rodzin z dziećmi w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Ogólna liczba rodzin objętych pomocą	128	93	108
Liczba rodzin z dziećmi objęta pomocą	21	20	18
%	16,41	21,51	16,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Pokazane w zestawieniu wartości wskazują na spadek liczby rodzin pozostających w obszarze wsparcia systemu pomocy społecznej. Wśród rodzin objętych wsparciem we wszystkich analizowanych latach najliczniej występują rodziny z jednym dzieckiem, na kolejnym miejscu plasują się rodziny z dwojgiem dzieci i większą liczbą dzieci. Udzielane rodzinom wsparcie ma na celu wzmocnienie roli i funkcji rodziny, pomoc w rozwiązywaniu trudnych życiowych problemów oraz zapobieganie niekorzystnym zjawiskom powodującym trudności rozwojowe dzieci i młodzieży. Jednym z powodów udzielania wsparcia jest ochrona macierzyństwa i wielodzietności, co jest priorytetem współczesnych społeczności lokalnych w dobie zmniejszającej się dzietności rodzin. W Gminie Będków ten obszar jest traktowany szczególnie, o czym świadczy liczba rodzin objętych wsparciem, którą prezentuje zestawienie zamieszczone poniżej.

Liczba rodzin objętych pomocą z powodu ochrony macierzyństwa i wielodzietności w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	6	5	3
Liczba osób w rodzinach	26	22	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Problemem, który zaobserwowano na obszarze Gminy Będków jest bezradność rodzin w wychowaniu dzieci i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Liczba rodzin z problemami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	1	3	3
Liczba osób w rodzinach	7	15	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Problemy bezradności wychowawczej notuje się w coraz większej liczbie rodzin, co ma istotny wpływ dla rozwoju społeczności lokalnej. Taki stan rzeczy może być rezultatem intensywnych działań diagnostycznych ze strony służb wspomagających rodziny oraz wspierających je w prawidłowym wypełnianiu swojej roli, w tym pracowników socjalnych, asystentów rodzin oraz

pedagogów. Wśród rodzin znajdujących się w badanym obszarze pozostają też rodziny wielodzietne, liczące troje i więcej dzieci. Liczebność tych rodzin w systemie wsparcia zmienia się w przeciągu każdego roku, co przedstawia poniższa tabela i wykazuje tendencję spadkową, co oznacza, że sytuacja rodzin wielodzietnych jest coraz lepsza, ale też pozostaje pod szczególną opieką działających na jej rzecz podmiotów.

Liczba rodzin wielodzietnych (liczących troje i więcej dzieci) objętych pomocą w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	6	5	5
Liczba osób w rodzinach	32	28	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Wśród rodzin wielodzietnych na terenie Gminy Będków dominują rodziny z trójką dzieci, na kolejnych pozycjach plasują się rodziny z czworgiem, pięciorgiem i większą liczbą dzieci. Duże rodziny wielodzietne występują w pojedynczych przypadkach.

Tendencję malejącą w ostatnich latach wykazuje też liczba rodzin oraz liczba osób w rodzinach niepełnych, wychowujących dzieci, korzystających z pomocy i wsparcia GOPS w Będkowie.

Liczba rodzin niepełnych objętych pomocą w gminie Będków w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin	11	6	4
Liczba osób w rodzinach	23	17	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Problemy rodzin niepełnych, podobnie jak wielodzietnych, dotyczą zarówno sfery niedostatku, zaniedbań opiekuńczych powiązanych z niewydolnością wychowawczą rodziców, ale też schorzeniami, niepełnosprawnością i innymi problemami utrudniającymi prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Wielość problemów z jakimi borykają się rodziny mieszkające na terenie Gminy Będków znajduje wyraz w formach pomocy, jakie oferowane są dzieciom. Jedną z takich form stanowi realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” .

Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu” w Gminie Będków w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy w formie posiłku w szkole	30	31	29
Liczba świadczeń w formie posiłku w szkole	2817	3020	2563
Liczba świadczeń w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności	2	0	3
Liczba rodzin objętych pomocą	18	17	16
Liczba osób w rodzinach	73	67	66
Wartość świadczeń w postaci posiłku w złotych	15.379,00	18.528,00	15.617,20
Liczba wydanych decyzji	32	32	30
Wartość świadczeń w postaci zasiłku celowego w zł.	600,00	0,00	900,00
Koszt całkowitej realizacji programu	15.979,00	18.528,00	16.517,20
w tym :	w tym :	w tym :	w tym :
60% (środki z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego)	9587,40	11116,80	9910,32
40% (środki własne gminy)	6391,60	7411,20	6606,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Jednym z zadań pomocy społecznej jest zapewnienie jednego gorącego posiłku osobom tego pozbawionym. Realizacja zadania w 2022 roku przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie odbywała się głównie poprzez prowadzenie dożywiania dzieci w szkołach w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-23”. Na terenie gminy Będków od 2019 roku do końca 2023 roku był realizowany wieloletni, rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Dnia 1 stycznia 2023 roku weszła w życie Uchwała nr 264 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 zwiększyła m.in. limity finansowe na realizację w/w programu podnosząc miesięczne kryterium dochodowe w przeliczeniu na 1 osobę w rodzinie z 150% tj. 900,00 zł do 200% tj. 1.200,00 zł. Od 2024 roku na terenie gminy działa wieloletni, rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”, którego realizację zaplanowano na lata 2024-2028. Celem w/w programu jest ograniczenie zjawiska niedożywiania dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Wsparcie udzielane jest dzieciom do podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do ukończenia nauki w szkole podstawowej oraz rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku (tj. min bezrobocie, bezdomność, choroby, przemoc, bezradności opiekuńczo-wychowawczej). W ramach programu jest realizowane świadczenie w formie pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz gorącego posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Dzieci mieszkające na terenie gminy Będków uczęszczające do szkół z poza terenu gminy, spełniające przesłanki do przyznania pomocy zostały również objęte w/w formą pomocy. W 2022 roku z dożywiania korzystały dzieci uczęszczające do dwóch placówek edukacyjnych : Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Będkowie i Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czarnocinie, w 2023 roku doszła trzecia placówka w której jest realizowany program tj. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Koluszkach, a w 2024 roku czwartą była Szkoła Podstawowa w Komornikach. Kwota posiłków (obiadów) w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w w Będkowie nie zmieniła się od 2022 roku wynosiła- 6 zł., w Zespół Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czarnocinie wynosiła- 10 zł, w Szkole Podstawowej w Komornikach -5 zł., w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym – 6,60 zł. Realizację w/w programu pokazuje poniższa tabela. Analiza obszaru dożywiania pokazuje nie tylko kontekst społeczny- problemy rodzin, konieczność wspierania rozwoju dzieci - ale także ekonomiczny. Realizacja tego zadania jest niezwykle istotna, mimo spadku liczebności dzieci objętych wsparciem wymaga sporych nakładów finansowych, które w części są wydatkiem gminy.

3.9.3. Klasyfikacja problemów społecznych pod względem ich nasilenia.

Przedstawiona w poprzednich rozdziałach charakterystyka problemów społecznych Gminy Będków jest wynikiem analizy dokumentów i danych statystycznych. Takie podejście jest niezbędne z uwagi na konieczność poznania i opisanie problemów obserwowanych w środowisku lokalnym, ale trudne dla ułożenia ich hierarchii pod względem negatywnych skutków społecznych, a jeszcze trudniejsze dla zaplanowania skutecznej realizacji celów strategicznych. Dlatego też do ustalenia, który z problemów społecznych występuje w Gminie Będków w największym natężeniu niezbędne jest porównanie danych statystycznych, stanowiących obraz problemów zarejestrowanych w badanym okresie czasowym. W tym celu porównano dane statystyczne o problemach społecznych pod względem ich natężenia w poszczególnych latach oraz dokonano uporządkowania pod względem wartości liczbowej, przyjmując je jako kryterium nasilenia występowania problemów społecznych. Trzeba podkreślić, że porównywane wartości liczbowe w większości przypadków nie dają podstaw do przypuszczenia, że dane zjawisko lub sytuacja jest problemem społecznym. Trudno bowiem przyjąć, że jednocyfrowa wartość liczbowa w porównaniu z wartością trzycyfrową jest już obrazem problemu społecznego. Taką wartość należy postrzegać bardziej w kategoriach negatywnego zjawiska społecznego niż problemu społecznego.

Natężenie problemów społecznych i negatywnych zjawisk społecznych na obszarze Gminy Będków w latach 2022 – 2024 analizowane na podstawie liczby rodzin objętych różnorodnym wsparciem społecznym.

	2022	2023	2024
ubóstwo	3	3	1
sieroctwo	0	0	0
bezdomność	0	0	0
bezrobocie	14	17	19
niepełnosprawność	38	37	46
Długotrwała lub ciężka choroba	54	58	60
Przemoc w rodzinie	1	0	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	6	3	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	1	3	3

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	2
Alkoholizm lub narkomania	4	5	4
Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej	3	3	1
Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MRPiPS-03

Analiza natężenia problemów społecznych Gminy Będków pozwala stwierdzić, że jednym z najdotkliwiej odczuwanych problemów jest trudna sytuacja finansowa i brak środków do życia na poziomie umożliwiającym pełne zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Zjawisko to definiowane jest w systemie pomocy społecznej jako ubóstwo.

Brak dochodów lub dochody nie wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, to także przyczyny trudności w innych sferach życia społecznego, zwłaszcza w kwestiach zdrowotnych i edukacyjnych. Brak środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych należy traktować priorytetowo. Jest to bowiem problem, który wpływa na jakość życia mieszkańców oraz ogranicza możliwości rozwoju społecznego i gospodarczego.

Ubóstwo stanowi istotny problem społeczny wśród mieszkańców gminy, jednak w wielu przypadkach nie jest ono pierwotną przyczyną trudnej sytuacji życiowej, lecz konsekwencją innych, współwystępujących problemów społecznych. Do najczęstszych czynników prowadzących do pogorszenia sytuacji materialnej mieszkańców należą m.in. niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a także uzależnienia i problemy alkoholowe w rodzinach.

Dane przedstawione w tabeli nie odzwierciedlają wyłącznie skali ubóstwa jako samodzielnego problemu społecznego, lecz ukazują złożoność i wzajemne przenikanie się różnych trudności, które łącznie wpływają na sytuację socjalno-bytową i ekonomiczną mieszkańców. Problemy te często zazębiają się, wzajemnie nasilają i prowadzą do pogłębiania się zjawiska ubóstwa.

System pomocy społecznej na terenie gminy identyfikuje dominujące źródła trudnej sytuacji rodzin i osób samotnych oraz podejmuje działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przyczynom problemów, a nie jedynie ich skutkom. Takie podejście pozwala na bardziej efektywne wsparcie mieszkańców i sprzyja trwałej poprawie ich sytuacji życiowej.

Problemem powiązanim z ubóstwem jest bezrobocie. Brak zatrudnienia wpływa na wysokość dochodów mieszkańców, co pozostaje w ścisłej korelacji z problemem ubóstwa. Brak zatrudnienia to brak dochodów, to trudności w zaspokajaniu życiowych potrzeb oraz ograniczenie możliwości inwestowania w edukację, zmianę lub podwyższanie kwalifikacji niezbędnych do podjęcia

zatrudnienia. Konkluzja jest taka, że bezrobocie i ubóstwo pozostawiają osoby i rodziny w zamkniętym kręgu możliwości zmiany swojej sytuacji.

Wśród głównych problemów społecznych Gminy analizowanych przez pryzmat działań GOPS zauważa się także trudną sytuację finansową osób zmagających się z różnego rodzaju problemami zdrowotnymi, (w tym zdrowie psychiczne) długotrwałą lub ciężką chorobą. Związane z leczeniem wydatki pochłaniają sporą część zasobów finansowych osób, rodzin i zmuszają do ubiegania się o wsparcie społeczne, co wyraźnie widać w statystyce GOPS. Rozwiązywanie problemów zdrowotnych jest w wielu wypadkach zależne od wsparcia oferowanego przez pomoc społeczną. W przypadku osób samotnych taka pomoc jest jedyną możliwością poprawy stanu zdrowia lub zmniejszenia odczuwanych dolegliwości.

Porównanie wartości widocznych w tabeli odzwierciedlającej poziom natężenia problemów społecznych nie pozostawia żadnych wątpliwości dla stwierdzenia, że jednym z głównych problemów mieszkańców Gminy Będków jest niepełnosprawność, powodująca znaczące ograniczenie w pełnieniu ról społecznych. Skutki niepełnosprawności utrudniają codzienne funkcjonowanie, zatrudnienie, zarobkowanie. Problemy osób niepełnosprawnych, a ściślej ich rozwiązywanie wymagają sporych nakładów finansowych na likwidację barier społecznych, komunikacyjnych, rehabilitację i przystosowanie się do nowej sytuacji życiowej w związku z istotnymi ograniczeniami.

Kolejną pozycję na mapie problemów społecznych Gminy zajmuje w rodzinach bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Bezradność i niewydolność wychowawcza generuje z kolei inne problemy dotyczące szczególnie dzieci i młodzież w okresie dorastania. Problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziców są często przyczyną zaburzeń rozwojowych dzieci, sprzyjają tworzeniu się nieformalnych grup rówieśniczych, naruszaniu powszechnie obowiązujących norm i wartości, a nawet wchodzeniu w konflikty z prawem. Liczebność rodzin niezaradnych, wychowujących dzieci utrzymuje się na podobnym poziomie, co jest zasługą działań interwencyjnych podejmowanych przez pracowników socjalnych, asystenta rodzin, pedagoga szkolnego, kuratorów społecznych i innych służb działających na rzecz wzmocnienia rodziny. Znaczenie roli i funkcji rodziny dla prawidłowego wychowania przyszłych pokoleń czyni zasadnym podejmowanie dalszych zadań związanych z promowaniem prawidłowych postaw rodzicielskich i utrwalaniem właściwych postaw wychowawczych.

Widoczne miejsce w hierarchii problemów Gminy zajmuje wielodzietność. Problem ten, nie jest postrzegany w kategoriach typowego problemu społecznego, ale w trosce o zapewnienie jak najlepszych warunków dla rozwoju dzieci wychowujących się w liczniejszych rodzinach, traktowany

jest jako zagadnienie wymagające zwiększonego zainteresowania zarówno władz samorządowych jak i instytucji odpowiedzialnych za organizację systemu kompleksowego wspierania rodzin. Liczba rodzin wielodzietnych będących klientami pomocy społecznej, w tym klientami świadczeń finansowych, przyjmuje tendencję spadkową, co świadczy o coraz większej skuteczności wsparcia rodzin przez inne narzędzia pojawiające się w systemie wsparcia społecznego. W powiązaniu z wielodzietnością pojawia się kwestia ochrony macierzyństwa. W dobie niekorzystnej sytuacji demograficznej Gminy (niski przyrost naturalny i malejąca liczba urodzeń) jest to dość istotne zagadnienie w obszarze lokalnej polityki społecznej i wymaga podejmowania działań wzmacniających funkcje i rolę rodziny oraz tworzenie jak najlepszych warunków do rozwoju rodzin.

Istotnym problemem Gminy jest starzenie się społeczeństwa. Na poziomie analiz statystycznych problem ten można analizować zarówno przez pryzmat świadczeń udzielanych najstarszym mieszkańcom oraz usług o charakterze instytucjonalnym (skierowanie do domu pomocy społecznej) świadczonych mieszkańcom gminy, niezdolnym do samodzielnej egzystencji, jak i prognoz demograficznych, które wskazują wyraźną tendencję wzrostową populacji osób wchodzących w wiek senioralny. Wzrost liczebności grup wchodzących w wiek senioralny pociąga za sobą konieczność przygotowania się do organizowania i zapewnienia mieszkańcom Gminy Będków zróżnicowanych usług społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych, wspomagających osoby starsze, samotne i niepełnosprawne, aby mogli jak najdłużej funkcjonować w swoim środowisku.

Na mapie problemów społecznych Gminy Będków widoczny jest też problem nadużywania alkoholu (a także substancji psychoaktywnych). W ostatnich latach widoczny jest sukcesywnie wzrastający wskaźnik osób leczonych z powodu uzależnień, w tym uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych, zarówno w opiece ambulatoryjnej, jak i stacjonarnej. Na zwiększenie się liczby zaburzeń lękowych, depresji, nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zachowań samobójczych mają duży wpływ dokonujące się zmiany społeczne, w tym zmiany jakim podlega współczesna rodzina. Wzrasta liczba rodzin dysfunkcyjnych wychowawczo, co w konsekwencji powoduje, że w dzisiejszej rzeczywistości na zaburzenia psychiczne w dużym stopniu narażone są dzieci i młodzież. Skutki tej przypadłości społecznej widoczne są w pracy GKRPA, która corocznie rozpatruje wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe. Problem uzależnień utrzymuje się od lat na podobnym poziomie, mimo działań profilaktycznych, edukacyjnych i zaangażowania różnych instytucji pomocowych. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu widoczne są w postawach rodzicielskich, zachowaniu społecznym, uszczuplają budżet domowy, powodują też inne zagrożenia, np. większe prawdopodobieństwo schorzeń somatycznych, wypadków,

niepełnosprawności, itp. Z problemem uzależnień wiąże się często - choć nie we wszystkich przypadkach przemoc w rodzinach. W ostatnich latach problem ten został szczegółowo zbadany, podjęto też szereg działań na rzecz poprawy osób doświadczających przemocy. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Będków prowadzone z zastosowaniem procedury „Niebieskiej Karty” oraz wdrożenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Opisanie wyżej problemy to nie jedyne dolegliwości społeczne, które dają się zauważyć na terenie Gminy Będków. Wymieniony powyżej katalog problemów społecznych nie obejmuje wszystkich dolegliwości społecznych występujących na terenie Gminy i nie został trwale zamknięty. Wiele problemów nie zostało jeszcze rozpoznanych, co oznacza, że pojawienie się każdej dysfunkcji społecznej zostanie zbadane przez właściwe podmioty i instytucje Gminy oraz podjęte zostaną stosowne działania minimalizujące ich negatywne skutki.

3.10. Infrastruktura i zasoby społeczne

Na obszarze Gminy Będków działają podstawowe instytucje niezbędne do bieżącej realizacji zadań związanych z identyfikacją i rozwiązywaniem problemów społecznych. Specyfika położenia Gminy w sąsiedztwie miasta powiatowego sprawia, że na terenie Gminy nie ma wielu instytucji specjalistycznych, bowiem te funkcjonują na obszarze Miasta Tomaszów Mazowiecki świadczące jednocześnie usługi mieszkańcom Gminy.

Instytucje pomocy i integracji społecznej uprawnione do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Instytucja	Problem jakim się zajmuje
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie	Koordynuje realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych na obszarze Gminy (art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej)
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Będków	Prowadzi działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, integruje i koordynuje działania pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, GKRPA, jednostek oświatowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzone zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty” (art.9b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Prowadzi działania w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych, zwiększania dostępności pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego. (art. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi)
Komisariat Policji w Rokicinach	Prowadzi działania z zakresie zapewnienia bezpieczeństwa obywateli (art.1 ust.1, ust.2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji)
Gminny Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla członków ich rodzin.	Gminny Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla członków ich rodzin jest załącznikiem psychologicznego pomagania osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz młodzieży zagrożonej problemami alkoholowymi i narkotykowymi. Punkt Konsultacyjny prowadzi działalność związaną z rozwiązywaniem i profilaktyką problemów alkoholowych i narkotykowych w ramach zadań własnych gminy, lecz nie prowadzi terapii uzależnienia.
Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tomaszowie Mazowieckim	Między innymi jest realizatorem rządowego programu „Za życiem”. Prowadzi zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci z Powiatu Milickiego od momentu zdiagnozowania niepełnosprawności, do czasu objęcia obowiązkiem szkolnym. Uczestnictwo daje możliwość nieodpłatnego korzystania z różnych form wsparcia dla dziecka i rodzica.
Jednostki oświatowe: szkoły i przedszkola	Prowadzą skierowane do dzieci i młodzieży zajęcia w ramach programów profilaktycznych.
Gminna Biblioteka Publiczna.	Organizuje czas wolny dla dzieci i młodzieży w formie pozalekcyjnych zajęć kulturalnych, sportowych i twórczych, o różnym charakterze: edukacyjnym, rozrywkowym, informacyjnym.
Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Mazowieckim	Współpraca w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy. Współpraca polega na uwrażliwianiu beneficjentów pomocy społecznej na potrzebę bycia w gotowości do pracy poprzez zarejestrowanie się w Powiatowym Urzędzie Pracy, informowanie o możliwości podjęcia stażu, zatrudnienia socjalnego, skorzystania ze szkoleń, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, pomoc w wyborze kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów, załatwianiu spraw, które polepszą byt rodziny
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim	Pełni rolę koordynatora polityki społecznej na szczeblu powiatowym. Kluczowe obszary działań:1. Działania w zakresie systemu pieczy zastępczej – organizacja i nadzór nad rodzinami zastępczymi i placówkami opiekuńczo – wychowawczymi; 2. Interwencja Kryzysowa – prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej; 3.Rehabilitacja osób niepełnosprawnych,

	dofinansowania ze środków PFRON; 4. Programy wsparcia (np. opieka wytchnieniowa, asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością); Współpraca z Sądem w sprawach opiekuńczych – ustanawianie pieczy – realizacja postanowień sądu, opinie i wywiady – przygotowywanie dla sądu informacji o funkcjonowaniu rodzin zastępczych, przeciwdziałanie przemocy w rodzinach – wspólne działania w ramach procedur ochrony osób dotkniętych przemocą.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Mazowieckim	Oferuje bezpłatne, specjalistyczne poradnictwo – m.in. psychologiczne, pedagogiczne, prawne oraz pomoc pracownika socjalnego. Udziela pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej lub kryzysie psychicznym. Oferuje wsparcie i pomoc dla osób doświadczających przemocy domowej, konfliktów rodzinnych, problemów wychowawczych, uzależnień lub innych nagłych zdarzeń życiowych. Współpracuje z innymi instytucjami, takimi jak policja, pomoc społeczna, sądy w celu skutecznej pomocy osobom dotkniętym kryzysem i przeciwdziałania przemocy domowej.
Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim	Rola sądu koncentruje się na obszarach wymagających ingerencji prawnej w sytuacjach kryzysowych oraz nadzoru nad funkcjonowaniem rodzin dysfunkcyjnych. Główne płaszczyzny współpracy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, to: 1. Przeciwdziałanie patologii uzależnieniom (współpraca z kuratorem sądowym , procedury przymusowego leczenia); 2. Ochrona dzieci i wsparcie rodziny (piecza zastępcza i asystentura, alimentacja); 3. Przeciwdziałanie przemocy domowej (Zespół Interdyscyplinarny, środki ochrony); 4. Obsługa spraw socjalno-bytowych (depozyty sądowe, ustanawianie kuratorów).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będkowie.

3.11. Wyniki badania ankietowego.

W celu opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Będków na lata 2021-2030, na terenie gminy przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu rozpoznanie najczęściej występujących według opinii mieszkańców, problemów społecznych oraz kierunków działań prowadzących do ich rozwiązania. Formularz ankietowy składał się z 13 pytań, w tym 12 pytań zamkniętych oraz jednego pytania otwartego. Ankietowani wyrazili swoją opinię również na temat sytuacji społecznej mieszkańców gminy. Pytania dotyczyły dostępu do służby zdrowia, ubóstwa, niepełnosprawności, osób starszych, bezpieczeństwa oraz uzależnień. Ankietę wypełniło 120 osób.

Większość respondentów stanowiły kobiety, których udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 69,2 % zaś udział mężczyzn 30,8 %. Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 31-50 lat (53,33%), kolejną grupą były osoby powyżej 50 lat (36,67 %), a następnie osoby w przedziale wiekowym 19-30 lat (7,5%) oraz w wieku do 18 lat (2,5 %).

Największą część respondentów stanowiły osoby z wykształceniem średnim (35%), następnie osoby z wykształceniem wyższym (27,5%), zasadniczym zawodowym (21,67%), podstawowym (14,16%) oraz policealnym (1,67%).

Największy odsetek ankietowanych to osoby pracujące (50,83%). Mniej liczne grupy stanowiły emeryci (18,33%), rolnicy (15,83%) i osoby niepracujące (9,17%), uczniowie i studenci (3,33%), przedsiębiorcy (2,5%).

Jedno z pierwszych pytań dotyczyło oceny aktualnych warunków życia mieszkańców. Największa część ankietowanych (32,5%) określiła je jako średnie. 30% ankietowanych ocenia aktualne warunki życia mieszkańców gminy Cieszków jako raczej dobre, 29,17 % jako dobre, a 2,5% jako bardzo dobre, 15,56% jest zdania że warunki życia są raczej złe, 3,33% - złe a 2,5%, że bardzo złe.

Zdaniem największej liczby ankietowanych najczęstszym problemem społecznym, na który napotyka się w swoim życiu codziennym osoby niepełnosprawne, są bariery architektoniczne, utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu, utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, bezrobocie. Respondenci wskazywali, w znacznej mierze również na takie odpowiedzi, jak utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, problemy psychologiczne, izolacja. W związku z powyższym, niezbędne jest prowadzenie na terenie gminy działań w zakresie niwelacji barier, z jakimi na co dzień spotykają się osoby z niepełnosprawnościami i skierowanie dla nich pomocy w celu poprawy ich sytuacji życiowej. Odpowiadając na pytanie dotyczące wystarczalności oferty kierowanej dla tych osób, największa część respondentów (47,5%) nie potrafiła się wypowiedzieć jednoznacznie na ten temat. Jedynie 4,17% pytanych stwierdziło, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest wystarczająca, a 16,67% - raczej wystarczająca. Przeciwnego zdania było 21,67% ankietowanych, dla których oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest raczej nie wystarczająca oraz 10%, którzy odpowiedzieli, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest nie wystarczająca.

Dostęp do placówek opieki zdrowotnej został oceniony pozytywnie przez ankietowanych, gdyż aż 75% zaznaczyło odpowiedź, że jest on wystarczający. Przeciwnego zdania było zaledwie pozostałe 25% pytanych. Osoby wypowiadające się wskazywały, że brak odpowiedniej ilości placówek specjalistycznych.

Skala problemu uzależnień na terenie gminy wg respondentów jest dość zauważalna. 18,33% ankietowanych wskazało że jest ona wysoka, a 36,67% - średnia. 38,33% nie potrafiło odpowiedzieć jednoznacznie na to pytanie, a zaledwie 6,67% było zdania że problem uzależnień w gminie Będków jest niski.

Kolejne pytanie dotyczyło problemów przemocy domowej na terenie gminy. Poziom wiedzy na temat takich przypadków był zróżnicowany wśród ankietowanych. Największa część respondentów, tj. a 38,83% słyszała o takich przypadkach. 17,5% zna takie przypadki, Łącznie daje to 56% respondentów, którzy spotkali się z problemem przemocy domowej. Pozostała część ankietowanych nie zna takich przypadków (26,67%), natomiast 25% zadeklarowało, że nie słyszało o takich przypadkach.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej dostrzeganym problemem jest bezproduktywne spędzanie czasu wolnego. Pozostałymi dostrzeganymi problemami są: spożywanie alkoholu i palenie papierosów, zaniedbanie wychowawcze. Natomiast najrzadszymi wymienianymi odpowiedziami były: trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki, sieroctwo, zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena), przemoc ze strony rodziców.

Na pytania dotyczące poszczególnych kwestii wpływających na jakość życia mieszkańców na terenie gminy, wyłączając osoby niezdecydowane, ankietowani stwierdzili, że są zadowoleni z obecnych warunków w sferach:

- dostępu do internetu,
- dostępność przedszkoli,
- dostępu do informacji na temat wydarzeń w gminie,
- poziomu opieki społecznej,
- warunków mieszkaniowych, – oferty edukacyjnej szkół,

Natomiast negatywnie oceniono warunki w sferach:

- organizacji czasu wolnego (koła zainteresowań),
- dostępu do oferty kulturalnej (biblioteka, koncerty, wystawy itp.),
- dostępu do opieki zdrowotnej (lekarze specjaliści, ośrodki zdrowia),

W ostatnim pytaniu, które miało charakter otwarty, ankietowani zostali poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem będą przeciwdziałać negatywnym zjawiskom występującym na terenie gminy. W zakresie wsparcia ubogich, respondenci wskazali przede wszystkim na objęcie osób ubogich pomocą w formie paczek żywnościowych, zbiórki odzieży, pomocą finansową oraz pomocą w formie aktywizacji zawodowej.

Zdaniem ankietowanych głównymi działaniami, jakie powinny zostać podjęte w zakresie poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością jest niwelacja barier architektonicznych oraz większa opieka i wsparcie w formie usług opiekuńczych (w tym usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością), usług rehabilitacyjnych, usług transportowych oraz zwiększenie liczby poradni specjalistycznych.

Jako działania przeciwdziałające negatywnym zjawiskom, na jakie narażone są osoby starsze, wskazano przede wszystkim organizację czasu wolnego czyli aktywizację (m.in. zajęcia integracyjne, kluby seniora, kluby zainteresowań). Nieznacznie mniej osób wskazało zwiększoną opiekę i wsparcie osób starszych, w tym samotnych poprzez m.in. lepszą dostępność usług opiekuńczych, wolontariat czy pomoc w życiu codziennym.

Zdaniem respondentów na terenie gminy w celu poprawy bezpieczeństwa powinny zostać podjęte działania przede wszystkim w zakresie poprawy stanu oświetlenia ulicznego, zwiększenia liczby patroli policyjnych, poprawę jakości dróg. Nieznacznie mniej osób wskazało konieczność przeprowadzenia kampanii o bezpieczeństwie oraz instalację monitoringu niebezpiecznych miejsc i ulic.

3.12. Analiza SWOT w zakresie rozwiązywania problemów społecznych Gminy Będków.

Na podstawie opisu sytuacji ekonomicznej i społecznej oraz zasobów Gminy Będków można wskazać szanse i zagrożenia pojawiające się w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Mocne strony w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	Słabe strony w zakresie rozwiązywania problemów społecznych
1) funkcjonowanie instytucji powołanych do rozwiązywania problemów Gminy,2) doświadczenie instytucji powoływanych do wspierania mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych,3) aktywność społeczna mieszkańców Gminy,4) znajomość środowiska oraz norm i wartości ważnych dla lokalnej współpracy,5) zmniejszenie liczby bezrobotnych w Gminie,6) pozyskiwanie środków finansowych na realizację przedsięwzięć adresowanych do społeczności lokalnej,7) potencjał kadrowy niezbędny do realizacji tych przedsięwzięć,8) wiedza, doświadczenie i umiejętności działania na rzecz zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców,9) oferta wsparcia dla osób starszych,10) udział organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych zleczonych przez Gminę.	1) malejąca liczba mieszkańców, za co odpowiada malejąca liczba urodzeń i rosnąca liczba zgonów,2) niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób młodych, mało zróżnicowany rynek pracy,3) niewystarczające możliwości zapewnienia opieki dzieciom w okresie wolnym od nauki,4) niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży,5) duży udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej,6) spadek liczby uczniów szkół podstawowych w Gminie Będków, który w ciągu najbliższych lat będzie się utrzymywał,7) znaczny odsetek osób długotrwale bezrobotnych, posiadających niskie kwalifikacje na rynku pracy, duży udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej wśród ogółu osób z niej korzystających,8) brak dostępu do specjalistów: psychologa i psychiatry,9) ograniczony dostęp do bezpłatnej rehabilitacji, długi okres oczekiwania na rehabilitację,10) niewystarczające warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej,11) słabo rozwinięta organizacja struktur wolontariatu.

Szanse w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	Zagrożenia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych
1) dostępność środków finansowych na wspieranie inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, 2) rosnąca rola inicjatyw organizacji pozarządowych, 3) istnienie instytucji pomocy i integracji społecznej z wykwalifikowaną kadrą gwarantującą skuteczność podejmowania działań strategicznych oraz prawidłową koordynację działań, 4) dobre rozeznanie środowiska w zakresie istniejących problemów społecznych, co umożliwia niezwłoczne podejmowanie inicjatyw i właściwe przygotowanie odpowiednich działań, 5) wzrost świadomości społecznej, 6) korzystne zmiany społeczne takie jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw 7) przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości, 8) współdziałanie wielu podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozszerzenia ofert, form i środków pomocy, co stwarza możliwość lepszego docierania do różnych grup i środowisk, jak również finansowania działalności z różnych źródeł.	1) dziedziczenie biedy i niezaradności życiowej, 2) niskie świadczenia emerytalno-rentowe, których wysokość nie pozwala zabezpieczyć podstawowych potrzeb osób starszych, szczególnie samotnych, 3) zasoby lokalne Gminy nie zabezpieczają potrzeb, brak mieszkań socjalnych 4) rozluźnienie więzi rodzinnych, 5) niska dzietność w rodzinach, 6) natężenie problemów społecznych na terenie Gminy 7) alienacja (wycofanie społeczne) osób starszych i niepełnosprawnych, 8) pojawianie się nieznanych dotychczas problemów społecznych – np. cyberprzemoc, 9) starzenie się społeczności, wzrost liczby osób starszych, wymagających wsparcia w okresie obniżonej sprawności funkcjonalnej, 10) wyjazdy za granicę, co skutkuje brakiem opieki nad dziećmi ale też nad starzejącymi się rodzicami, 11) konieczność ponoszenia kosztu opieki instytucjonalnej świadczonej dla osób starszych, co w obecnym stanie prawnym (częściowa odpłatność lub zwolnienie z niej członków rodziny) znacząco obciąża budżet Gminy, 12) częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie przedsięwzięć, 13) problemy alkoholowe oraz narkotykowe członków rodzin, 14) słaba dostępność komunikacyjna Gminy Będków (np. brak połączeń komunikacyjnych pomiędzy większością miejscowości w gminie w okresie wakacji i ferii szkolnych, gdy nie kursuje autobus szkolny).

Wymieniony powyżej katalog nie wyczerpuje wszystkich istniejących możliwości, wskazuje jedynie najważniejsze obszary, które należy wziąć pod uwagę i które mogą mieć istotny wpływ na planowanie i realizację celów strategicznych.

4. Założenia strategiczne

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT założono, że najbliższy okres wprowadzania zmian społecznych na terenie Gminy Będków może zaowocować ograniczeniem skutków zidentyfikowanych problemów i niekorzystnych zjawisk społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Opracowane w niniejszej Strategii prognozy pokazują w jakim kierunku należy prowadzić zmiany, aby działania strategiczne przyniosły jak najlepsze rezultaty oraz jak efektywnie zarządzać zmianą społeczną, aby wszystkim mieszkańcom Gminy Będków żyło się lepiej.

4.1. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Będków na lata 2026-2031

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a działania w najwyższym stopniu zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w samodzielnym i konstruktywnym rozwiązywaniu pojawiających się problemów. Wdrożenie Strategii spowoduje:

- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego najuboższych mieszkańców Gminy,
- zwiększenie liczby miejsc na lokalnym rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- utrzymanie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców, umożliwiającego zaspokajanie najpilniejszych potrzeb, w tym potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób chorych, starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców wchodzących w wiek senioralny, samotnych i niewydolnych funkcjonalnie do domu pomocy społecznej,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- umożliwienie dzieciom wychowywania się w rodzinach biologicznych, w dogodnych warunkach dla rozwoju i przygotowania do dorosłości.

Osiągnięcie prognozowanych rezultatów będzie możliwe przy zaangażowaniu samorządu Gminy Będków, instytucji publicznych, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej Gminy. Prognozowane zmiany powinny sprzyjać włączeniu społecznemu, umożliwiać integrację społeczną, zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji oraz spowodować poprawę jakości życia mieszkańców Gminy.

4.2. Kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych.

Jednym z najważniejszych kierunków zmian społecznych na terenie Gminy Będków jest utrzymanie bezpieczeństwa socjalnego osób, których dochody nie pozwalają na zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych i utrudniają życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Bardzo ważną kwestią jest ożywienie lokalnego rynku pracy i umożliwienie osobom bezrobotnym oraz pozostającym bez pracy mieszkańcom Gminy zatrudnienia, a co za tym idzie poprawy sytuacji ekonomicznej. Jednym z kierunków niezbędnych działań jest poszerzenie katalogu ofert usługowych dla zabezpieczenia potrzeb najstarszej grupy mieszkańców Gminy Będków. Niezbędne są działania w kierunku utrzymania jak najlepszej sprawności życiowej oraz wsparcie odpowiadające indywidualnym potrzebom seniorów. Aktywizowanie, motywowanie i zachęcanie seniorów do udziału w działaniach oferowanych przez Gminę. Kwestią, której nie należy pomijać w planowaniu działań strategicznych jest wspieranie osób chorych i niepełnosprawnych w rozwiązywaniu problemów związanych z leczeniem i rehabilitacją poprzez zapewnienie właściwych warunków do życia w rodzinie i środowisku tym osobom. Także działanie na rzecz utrzymania prawidłowego stanu psychicznego oraz zapobieganie powstawaniu problemów ze zdrowiem psychicznym mieszkańców Gminy, zmniejszenie skali osób mających zaburzenia czy też choroby psychiczne. Organizację właściwych warunków pracy oraz likwidację wszelkich barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne funkcjonowanie w społeczności lokalnej. W tym obszarze należy też zwrócić uwagę na problem aktywizacji osób niepełnosprawnych, podnoszenie świadomości społecznej na temat skutków niepełnosprawności oraz praw i uprawnień osób z niepełnosprawnością. Bardzo ważnym kierunkiem działania jest wspieranie rodzin, w których zagrożony jest proces rozwoju i wychowania dzieci. Objęcie szczególnym wsparciem, zwłaszcza specjalistycznym (w tym asystenturą) rodzin, w których problem ten jest rozpoznany powinno być priorytetowym działaniem strategicznym wszystkich instytucji i podmiotów gminy działających na rzecz rodziny. Również istotnym kierunkiem planowania działań strategicznych jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz uzależnieniom. Obszar przeciwdziałania przemocy należy też wypełnić edukacją mieszkańców oraz działaniami informacyjnymi i profilaktycznymi, aby w jak największym stopniu uświadomić mieszkańcom gminy zagrożenia przemocy oraz informować jak należy im przeciwdziałać i chronić się przed utrwaleniem niepożądanych zachowań społecznych. Jednym z kierunków działań w Gminie Będków jest prowadzenie mieszkań socjalnych i innych podobnych form wsparcia, np. mieszkań chronionych. Wskazane kierunki nie wyczerpują wszystkich możliwości w zakresie planowania zmian społecznych, dotyczą jedynie zmian w obszarach rozpoznanych i uzasadniających

konieczność podejmowania działań. Zakłada się, że planowane zmiany będą wdrażane sukcesywnie, z uwzględnieniem możliwości kadrowych, organizacyjnych i finansowych Gminy Będków.

5. Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031 stanowią też element wspólnej polityki społecznej Województwa Łódzkiego oraz polityki społecznej kraju przyjętej na najbliższe lata. Zdefiniowane cele są spójne z polityką równości szans, nakierowane na pobudzenie aktywności mieszkańców oraz gwarantujące pozytywne oddziaływanie na środowisko.

5.1. Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031

W oparciu o diagnozę oraz rozpoznane problemy społeczne Gminy celem głównym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031 jest **„Zapewnienie mieszkańcom Gminy Będków dogodnych warunków rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji”**. Tak sformułowany cel strategii rozwiązywania problemów społecznych obejmuje wszystkie jej obszary problemowe i adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia pozostają w gestii zainteresowania samorządu terytorialnego.

5.2. Cele szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031.

Dla pełnego wdrożenia celu głównego strategii opracowano cele szczegółowe (operacyjne) obejmujące zróżnicowane obszary interwencji i działań na rzecz mieszkańców Gminy Będków. Zdefiniowane cele to:

- 1) zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom bez stałych źródeł dochodów lub o dochodach niewystarczających na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych;
- 2) przeciwdziałanie bezrobociu;
- 3) zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom chorym, niepełnosprawnym oraz wchodzącym w wiek senioralny;
- 4) wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków wychowania i rozwoju;
- 5) przeciwdziałanie przemocy domowej;

- 6) przeciwdziałanie uzależnieniom;
- 7) ochrona zdrowia psychicznego.

Zakłada się, że sformułowane cele szczegółowe umożliwią ograniczenie skutków problemów społecznych rozpoznanych na terenie Gminy Będków. Ponadto dopuszcza się możliwość wprowadzania uzupełnień i modyfikacji treści celów szczegółowych w wyniku aktualizacji diagnozy społecznej lub w wyniku pojawiających się okoliczności wywołujących inne niż rozpoznane dotychczas zjawiska i problemy społeczne.

5.3. Wskaźniki realizacji celów strategicznych

Wskaźniki realizacji celu głównego stanowiąc będą efekt końcowy, mierzony w ostatnim okresie sprawozdawczym, tj. 2031 roku. Dla tego pomiaru ustalono następujące wskaźniki:

- Wskaźnik nr 1; do 2031 roku corocznie co najmniej 90% osób ubiegających się o pomoc, spełniających kryterium, zostanie objęta wsparciem w ramach różnorodnych świadczeń finansowych pomocy społecznej. Wskaźnik ten będzie odzwierciedleniem liczby i jakości działań interwencyjnych w zakresie utrzymania bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców.
- Wskaźnik Nr 2; do 2031 roku wzrośnie o 30% w stosunku do 2024 roku liczba osób objętych pracą socjalną mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom samodzielne pokonywanie trudności życiowych.

Zmniejszająca się liczba rodzin korzystających z pomocy będzie odzwierciedleniem działań aktywizujących, prowadzonych między innymi przez pracowników pomocy społecznej w celu pokonywania trudności mieszkańców związanych z zaspokajaniem życiowych potrzeb. Wskaźnik ten będzie odzwierciedleniem profilaktyki społecznej prowadzonej na rzecz osób i rodzin, w których pojawiają się problemy.

Wskaźniki dla szczegółowych celów strategicznych ustalono w taki sposób, aby zmianę można było obserwować zarówno w corocznym raporcie sprawozdawczym jak i innych raportach związanych z monitorowaniem zachodzących zmian. Szczegółowy wykaz wskaźników przypisanych poszczególnym celom zawiera zamieszczona dalej tabela.

Tabela: Wskaźniki realizacji celów szczegółowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031.

L. p.	Treść celu szczegółowego	Wskaźnik
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom bez stałych źródeł dochodów lub o dochodach niewystarczających na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.	1) liczba osób, którym przyznano zasiłki pieniężne w roku kalendarzowym, 2) liczba osób objętych dożywianiem, 3) wysokość środków przeznaczonych na świadczenia pieniężne dla osób uprawnionych do świadczeń w roku budżetowym. 4) wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie dożywiania w skali roku, 5) liczba projektów i programów osłonowych pomocy społecznej w skali roku, 6) liczba osób objętych projektami i programami osłonowymi w skali roku, 7) liczba lokali socjalnych dla osób z problemami lokalowymi, 8) liczba osób korzystających z mieszkań socjalnych,
2	Przeciwdziałanie bezrobociu mieszkańców poprzez pracę socjalną nakierowaną na aktywizację społeczno - zawodową	1) liczba osób skierowanych do pracy w ramach prac społecznie użytecznych lub innych form zatrudnienia wspieranego, 2) liczba osób objętych programami we współpracy z Urzędem Pracy 3) liczba osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej
3	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom chorym, niepełnosprawnym i w wieku senioralnym.	1) liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej, 2) liczba inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych(np. działalność informacyjno – promocyjna polegająca na rozbudzaniu aktywności życiowej osób niepełnosprawnych ,starszych, i inne)

4	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków wychowania i rozwoju.	1) liczba rodzin objętych kompleksowym wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej, 2) liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, 3) liczba dzieci skierowanych do pieczy zastępczej (bez względu na formę pieczy) 4) liczba zatrudnianych asystentów rodziny, 5) liczba dzieci, którym umożliwiono powrót z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych, 6) wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w systemie pieczy zastępczej.
5	Przeciwdziałanie przemocy domowej	1) liczba założonych Niebieskich Kart w roku kalendarzowym, 2) liczba powołanych Grup Diagnostyczno-Pomocowych, 3) liczba inicjatyw informacyjno - edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
6	Przeciwdziałanie uzależnieniom.	1) liczba osób objętych działaniami GKRPA, 2) liczba osób objętych programami i projektami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, 3) liczba osób skierowanych do Zakładów Leczenia Uzależnień, 4) liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, 5) liczba inicjatyw społecznych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (kampanii informacyjnych, imprez plenerowych itp.)
7	Ochrona zdrowia psychicznego	1) liczba prowadzonych działań , informacyjnych i edukacyjnych na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań, 2) liczba programów oraz liczba osób objętych programami, 3) liczba wydanych informatorów o lokalnych miejscach wsparcia i pomocy w kryzysach zdrowia psychicznego, 4) liczba szkoleń, warsztatów, konferencji (dla różnych grup zawodowych), liczba projektów, grup wsparcia (w tym liczba osób objętych wsparciem) w celu zapobiegania problemom zdrowia psychicznego w rodzinie i w środowisku lokalnym.

5.4. Monitoring realizacji celów i działań strategicznych

Zgodnie z art.110 ust. 4 Ośrodek Pomocy Społecznej koordynuje realizację Strategii. Monitoring realizacji celów strategicznych prowadzony będzie na bieżąco. Corocznie w okresie sprawozdawczym Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w składanym corocznie sprawozdaniu z działalności GOPS informuje Radę Gminy o stanie realizacji celów i zadań wynikających z niniejszej Strategii, stosownie do treści art. 110 ust 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

6. Opis sposobu wdrażania strategii oraz działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Będków na lata 2026-2031 wdrażana będzie poprzez realizację programów, projektów socjalnych, oraz konkretnych zadań realizowanych przez podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Gminy z administracją samorządową.

Do najważniejszych należą między innymi:

- Gminny program wspierania rodziny,
- Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy,
- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- Programy i projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu i aktywizacją zawodową mieszkańców w tym Programy Aktywnej Integracji wdrażane we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy,
- Programy osłonowe adresowane do różnych grup społecznych w zależności od rozpoznanych potrzeb w tym programy współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Programy współpracy Gminy Będków z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Działania mogą być realizowane na różnych poziomach począwszy od współpracy partnerskiej, aż po zlecenie realizacji zadań publicznych w trybie określonym przepisami prawa. W zleceniu zadań preferowane będą procedury oparte na przepisach ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, promujące działania miejscowych organizacji pożytku publicznego z zachowaniem

zasad konkurencyjności i najwyższej jakości rezultatów. Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami niniejszej Strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego Strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego Strategii.

Za priorytetowe w realizacji celów strategicznych uznane będą programy i projekty wdrażane z zastosowaniem:

- metod partycypacyjnych - włączających przedstawicieli różnych środowisk i grup społecznych do podejmowania wspólnych działań,
- metod aktywizujących – włączających osoby ze środowisk marginalizowanych i defaworyzowanych w poprawę ich trudnej sytuacji,
- metod integrujących – wzmacniających lokalne więzi społeczne w czasie wspólnych działań na rzecz osób z grup ryzyka oraz na rzecz dobrych praktyk,
- metod profilaktycznych – zapobiegających pojawianiu się trudnych sytuacji społecznych oraz minimalizujących przyczyny generujące takie sytuacje,
- metod niwelujących – rozwiązujących problemy oraz eliminujących niepożądane zjawiska lub sytuacje sprzyjające powstawaniu problemów społecznych.

Niezależnie od metod wdrażania Strategii, do realizacji celów strategicznych mogą przyczynić się wszystkie instytucje, organizacje i osoby bezpośrednio zaangażowane w wykonanie zadań, zarówno osoby reprezentujące instytucje Gminy Będków, jak i przedstawiciele organizacji pozarządowych, wolontariusze, przedsiębiorcy i inne osoby. Szczegółowy zakres wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031 wskazuje „Harmonogram” niniejszej Strategii. Harmonogram jest narzędziem gwarantującym systematyzację i chronologię działań (zadań, programów, projektów) planowanych do realizacji oraz ich rozłożenie w czasie. Działania przypisane są poszczególnym celom szczegółowym (operacyjnym), w taki sposób, aby mogły być realizowane w planowanym zakresie lub rozszerzone o nowe (dodatkowe) działania, w tym działania podmiotów podejmujących współpracę po raz pierwszy. Harmonogram przedstawia zwięzły zapis zadań i czynności prowadzących do osiągnięcia zamierzonego celu, co jednocześnie umożliwia monitorowanie procesu wdrażania strategii. W przypadku istotnych zmian w realizacji działań strategicznych Harmonogram może być aktualizowany.

7. Ramy finansowe strategii oraz źródła finansowania wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych Gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa. Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

8. Informacja i promocja wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031.

Osiągnięciu celu głównego strategii towarzyszyć będzie informacja o wdrażaniu działań strategicznych, a Strategia i wywołane przez nią zmiany staną się udziałem i własnością społeczności lokalnych. Promocja działań strategicznych odbywać się będzie poprzez konsultacje społeczne, prezentację dobrych praktyk w zakresie rozwiązania problemów społecznych na poziomie społeczności lokalnych, na spotkaniach mieszkańców, posiedzeniach komisji Rady Gminy, sesjach, konferencjach wewnętrznych i zewnętrznych oraz w dostępnych mediach. Promotorami zmiany społecznej będą nie tylko koordynatorzy Strategii i podmioty odpowiedzialne za jej wdrożenie, ale także beneficjenci i adresaci działań, którzy w sposób bezpośredni będą odczuwać skutki zmian.

9. Zasady aktualizacji i wprowadzania zmian w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026 - 2031.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031 jest wieloletnim dokumentem planistycznym i co do zasady nie powinna ulegać zmianom czy modyfikacji. W szczególności nie mogą ulegać zmianie cele Strategii oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Ze względu na fakt, że Strategia określa obszar dynamicznie zmieniający się pod względem natężenia

problemów społecznych może jedynie podlegać aktualizacji, mającej na celu odniesienie do okoliczności lub faktów, których istnienia nie można było przewidzieć na etapie projektowania dokumentu, lub które pojawiły się w trakcie wdrażania działań Strategii. Aktualizacja może nastąpić także w przypadku istotnych zmian w przepisach prawa regulujących zakres zadań samorządu gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz finansowania tych zadań z budżetu gminy. Mając powyższe na względzie Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031 może być aktualizowana w następujących obszarach:

1. Diagnostycznym – jeśli na obszarze działania Gminy pojawią się problemy społeczne nie istniejące w czasie opracowywania Strategii,
2. Planistycznym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii okaże się, że w planie pominięto istotne dla rozwiązywania istniejących problemów zagadnienia lub wystąpi konieczność zaplanowania działań dla nowych problemów, zdiagnozowanych w trakcie wdrażania Strategii,
3. Wdrożeniowym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii okaże się, że zmieniają się podmioty odpowiedzialne za wdrożenie konkretnych zadań lub zaplanowane działania są nieadekwatne do potrzeb i trzeba je zastąpić innymi,
4. Ewaluacyjnym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii zajdą istotne okoliczności mające wpływ na ocenę skuteczności planowanych działań.

Inicjatorem (wnioskodawcą) aktualizacji Strategii może być:

1. Kierownik GOPS jako podmiot koordynujący wdrażanie Strategii,
2. Każdy z podmiotów partnerskich uczestniczących we wdrażaniu Strategii,
3. Podmiot zewnętrzny sprawujący nadzór i kontrolę nad działaniem Gminy w obszarze rozwiązywania problemów społecznych,
4. Inny podmiot w uzasadnionych sytuacjach.

Aktualizacja Strategii może odbywać się nie częściej niż raz do roku, o ile zajdą okoliczności uzasadniające przeprowadzenie aktualizacji. Okres aktualizacji może być powiązany z okresem sprawozdawczym. Aktualizacja Strategii odbywa się w trybie przewidzianym dla jej uchwalenia.

10. Harmonogram wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031.

Lp.	Cel szczegółowy	Działania niezbędne do realizacji celu	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Termin realizacji	Uwagi
1	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy nie posiadającym dochodów własnych, lub o dochodach nie wystarczających na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.	przyznawanie świadczeń finansowych	GOPS	wdrażanie na bieżąco zgodnie z potrzebami	
		Organizacja i zapewnienie dożywiania	GOPS	wdrażanie na bieżąco zgodnie z potrzebami	
		udzielanie pomocy rzeczowej i w naturze	GOPS	wdrażanie na bieżąco zgodnie z potrzebami	
		prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach socjalnych	GOPS, samorząd Gminy	w zależności od potrzeb oraz możliwości finansowych	
		zapewnienie źródeł finansowania świadczeń i innych form wsparcia	Samorząd Gminy	na bieżąco zgodnie z potrzebami	
		wdrażanie osłonowych programów i projektów socjalnych oraz inne działania w zależności od rozpoznanych potrzeb	Samorząd Gminy, GOPS, inne podmioty zewnętrzne	w zależności od potrzeb	
2	Przeciwdziałanie bezrobociu mieszkańców poprzez pracę socjalną nakierowaną na aktywizację społeczno-zawodową	wzmacnianie potencjału kompetencyjnego osób bezrobotnych	GOPS, PUP, podmioty, którym zlecono realizację zadań.	na bieżąco	
		inicjowanie prac społecznie użytecznych na terenie gminy	Samorząd Gminy, PUP	na bieżąco	
		organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych na obszarze gminy	Samorząd Gminy, PUP	na bieżąco	

3	Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom chorym, niepełnosprawnym i wchodzącym w wiek senioralny	rozwój zróżnicowanych usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych	Samorząd gminy, GOPS, organizacje pozarządowe, inne podmioty, w tym komercyjne	na bieżąco, w miarę możliwości finansowych	
		kierowanie do domów pomocy społecznej	GOPS	na bieżąco	
		wspieranie form aktywizacji osób starszych	Samorząd Gminy, GOPS, inne organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych	w zależności od potrzeb	
		inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym oraz niepełnosprawnych	Samorząd Gminy, GOPS, inne podmioty	w zależności od rozpoznanych potrzeb	
4	Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków wychowania i rozwoju	inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych mających na celu wzmacnianie roli rodziny w tym programu wspierania dzieci i rodzin na terenie gminy	GOPS (pracownicy socjalni, asystenci rodziny), szkoły i inne podmioty	zgodnie z terminami wskazanymi w trzyletnich programach wspierania rodziny	
		korygowanie nieprawidłowych postaw rodzicielskich	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, GKRPA, inne podmioty	na bieżąco	
		udzielanie poradnictwa specjalistycznego, pedagogicznego, prawnego i psychologicznego rodzinom dysfunkcyjnym	GOPS, Placówki wsparcia specjalistycznego, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Szkoła	na bieżąco	

		współorganizowanie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki rodzin biologicznych	GOPS, PCPR - Organizator Pieczy Zastępczej, Sąd Rodzinny, Kuratorzy, Szkoła, inne podmioty	w zależności od potrzeb	
		współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej	Samorząd Gminy, GOPS, instytucje pieczy zastępczej	w zależności od potrzeb	
5	Przeciwdziałanie przemocy domowej.	realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar	GOPS, ZI ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Policja, Kuratorzy, Prokuratura, Placówki Oświatowe	na bieżąco	
		prowadzenie działań określonych procedurą Niebieskiej Karty	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Policja, Kuratorzy, Prokuratura, placówki oświatowe	na bieżąco	
		prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy oraz form przeciwdziałania przemocy	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, placówki oświatowe	na bieżąco	
6	Przeciwdziałanie uzależnieniom	opracowanie i realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii	GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Szkoła	corocznie	

10. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Będków w latach 2022-2024.....	9
Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców gminy Będków w 2023 r.....	10
Wykres 3. Urodzenia żywe mieszkańców w gminie Będków w latach 2022-2024.....	11
Wykres 4. Zgony mieszkańców w gminie Będków w latach 2022-2024.....	11
Wykres 5. Przyrost naturalny w gminie Będków z podziałem na płeć w latach 2022-2024.....	12
Wykres 6. Saldo migracji w gminie Będków w latach 2022-2024.....	13
Wykres 7. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Będków w latach 2022 - 2024.....	14
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2022-2024.....	17
Wykres 9. Liczba osób pracujących, a liczba osób bezrobotnych w gminie Będków w latach 2022-2024.....	18
Wykres 10. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Będków w latach 2022-2024.....	18
Wykres 11. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Będków w latach 2022-2024.....	33
Wykres 12. Liczba osób pracujących w gminie Będków w latach 2022-2024.....	34

Uzasadnienie

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będków na lata 2026-2031 wynika z zapisów ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 16b ust. 1 i 2, art. 17 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Będków. Wskazuje obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań.

W świetle powyższego przyjęcie uchwały jest uzasadnione.